KOMISSION PÄÄTÖS (EU) 2017/503,

annettu 8 päivänä marraskuuta 2016,

valtiontuesta SA.39621 2015/C (ex 2015/NN)

(tiedoksiannettu numerolla C(2016) 7086)

(Ainoastaan ranskankielinen teksti on todistusvoimainen)

(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti)

EUROOPAN KOMISSIO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 108 artiklan 2 kohdan ensimmäisen alakohdan,

ottaa huomioon Euroopan talousalueesta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 62 artiklan 1 kohdan a alakohdan,

on mainittujen artiklojen mukaisesti kehottanut asianomaisia esittämään huomautuksensa ([1]) ja ottanut huomioon nämä huomautukset,

sekä katsoo seuraavaa:

1. MENETTELY

(1) Komissio ilmoitti 13 päivänä marraskuuta 2015 päivätyssä kirjeessä Ranskalle päätöksestään aloittaa Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 108 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu menettely (jäljempänä 'menettelyn aloittamista koskeva päätös').

(2) Ranskan viranomaiset toimittivat komissiolle kyseistä kirjettä koskevat huomautuksensa 17 päivänä joulukuuta 2015 päivätyllä kirjeellä.

(3) Komission päätös menettelyn aloittamisesta julkaistiin 2 päivänä helmikuuta 2016 *Euroopan unionin virallisessa lehdessä* ([2]). Komissio pyysi asianomaisia esittämään huomautuksensa kyseisestä tuesta.

(4) Komissio sai huomautuksia asianomaisilta ja toimitti ne Ranskan viranomaisille kommentoitavaksi. Ranskan viranomaiset toimittivat kommenttinsa komissiolle 24 päivänä toukokuuta 2016 päivätyllä kirjeellä.

(5) Komissio toimitti Ranskan viranomaisille 2 päivänä toukokuuta 2016 kysymysluettelon, johon nämä vastasivat 21 päivänä kesäkuuta ja 15 päivänä heinäkuuta 2016 päivätyillä kirjeillä. Komissio toimitti 27 päivänä heinäkuuta Ranskan viranomaisille uuden kysymysluettelon, johon nämä vastasivat 9 päivänä syyskuuta 2016.

2. TOIMENPITEEN YKSITYISKOHTAINEN KUVAUS

(6) Mekanismi on kuvattu yksityiskohtaisesti menettelyn aloittamista koskevassa päätöksessä. Seuraavissa jaksoissa esitetään mekanismia koskeva tiivistelmä.

2.1 Mekanismin yleinen toiminta

(7) Sähkömarkkinoiden uudelleenjärjestämisestä 7 päivänä joulukuuta 2010 annetussa laissa nro 2010–1488 velvoitetaan sähköntoimittajat, verkonhaltijat häviöiden osalta ja kuluttajat toimitussopimuksen ulkopuolisen kulutuksen osalta (jäljempänä 'sähköntoimittajat') huolehtimaan sähkön toimitusvarmuudesta Ranskassa niiden oman ja niiden asiakkaiden teho ja energia mukaan mitatun kulutuksen mukaisesti. Niiden on tämän velvoitteen täyttämiseksi hankittava joka vuosi määrällisiä kapasiteettitakeita, jotka ovat yhteydessä siihen, paljonko ne itse tai niiden asiakkaat kuluttavat sähköä huippukulutuksen aikana.

([1]) Valtiontuki SA.39621 (2015/C) (ex 2015/NN) – Kapasiteettimekanismi Ranskassa – Kehotus huomautusten esittämiseen Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 108 artiklan 2 kohdan mukaisesti (EUVL C 46, 2.2.2016, s. 35).

([2]) Ks. alaviite 1.

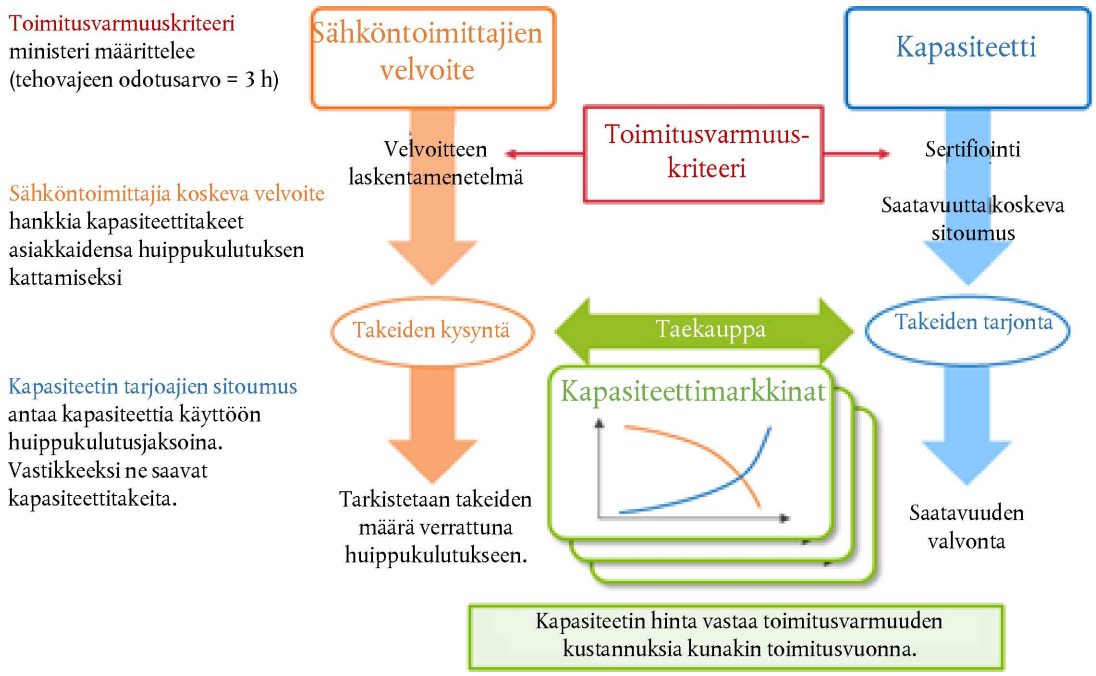
(8) Sähköntoimittajat hankkivat kapasiteettitakeet joko suoraan omasta takaa (tuotantolaitosten tai joustokapasiteetin avulla) tai hajautetuilta markkinoilta muilta toimijoilta (eli kapasiteetin tarjoajilta, muilta sähköntoimittajilta, välittäjiltä tai kuluttajilta, jotka tuottavat itse sähköä itselleen jne.).

(9) Tuotanto- tai joustokapasiteetin tarjoajilla (jäljempänä 'kapasiteetin tarjoajat' tai 'tarjoajat') on puolestaan velvoite hankkia kapasiteetilleen sertifiointi Ranskan julkiselta siirtoverkonhaltijalta RTE:ltä. RTE antaa tarjoajille kapasiteettitakeita sen perusteella, paljonko niiden laitosten ennakoidaan vähentävän häiriöriskiä kulutushuippujen aikana.

(10) Kapasiteettitakeilla voidaan käydä kauppaa ja niitä voidaan siirtää. Sähköntoimittajat voivat lakisääteisen velvoitteensa täyttämiseksi ostaa kapasiteettitakeita kapasiteetin tarjoajilta kapasiteettitakeiden hajautetuilla markkinoilla. Mekanismin yleistä toimintaa havainnollistetaan kaaviossa 1.

Kaavio 1

Mekanismin yleinen toiminta

Lähde: Ranskan viranomaisten kirje 2. helmikuuta 2015.

2.2 **Kapasiteettivelvoitteet**

2.2.1 *Sähköntoimittajien velvoitteet*

(11) Sähköntoimittajan viiteteho eli velvoitekapasiteetti lasketaan seuraavien periaatteiden mukaisesti:

(1) Otetaan huomioon toimitusvuoden (TV; aina kalenterivuosi) aikana huippukulutusjaksolla (HK1) todettu kulutus.

(2) Tehdään ensinnäkin oikaisu, jolla otetaan huomioon lämpötilan vaikutus kulutukseen.

(3) Toiseksi tehdään oikaisu, jolla otetaan huomioon jaksolla HK1 aktivoidun sertifioidun kapasiteetin joustoteho.

(12) Siirtoverkonhaltija määrittää vuosittain päivittäistä kansallista kulutusta koskevien ennusteiden avulla HK1-jaksoon kuuluvat päivät (P – 1), joilla säännellään sähköntoimittajien kapasiteettivelvoitteita emämaan

alueella. HK1-jaksoon kuuluvien päivien määrän on oltava kunakin toimitusvuonna 10–15. Velvoitteen laskennassa huomioon otettavat aikavälit ovat klo 7.00–15.00 ja 18.00–20.00 valittuina HK1-päivinä. HK1-jaksoon kuuluvien tuntien lukumäärä on siten 100–150 tuntia vuodessa. HK1-jaksoon kuuluvat päivät ilmoitetaan sähköntoimittajille edellispäivänä (P – 1 ennen klo 10.30).

(13) Velvoitetta ei määritellä normatiivisesti ylhäältäpäin, vaan se perustuu mitattuihin tietoihin, jotta jokaisella kuluttajalla olisi häiriöriskistä todellinen osuus. Jotta kuluttajan vaikutus häiriöriskiin voitaisiin määritellä lämpötilan vaihteluja koskevan reagointiherkkyyden kannalta, toimitusvuonna todettua kulutusta mukautetaan kylmyysaallon simuloimiseksi, siten että kylmyysaallon ankaruus vastaa sitä riskiä, joka järjestelmällä on tarkoitus kattaa (kylmyysaalto kerran kymmenessä vuodessa). Näin voidaan täyttää Ranskan viranomaisten asettama toimitusvarmuuskriteeri. Kriteeri on vahvistettu 20 päivänä syyskuuta 2006 annetulla asetuksella nro 2006–1170, ja sitä vastaava tehovajeen odotusarvo on keskimäärin kolme tuntia vuodessa.

(14) Parametrit, joilla määritetään kapasiteettitakeiden todellinen tarve toimitusvuonna, julkaistaan neljä vuotta ennen toimitusvuotta. Ne pysyvät vakaina koko tilikauden ajan, mikä mahdollistaa niiden kaupan säännellyissä puitteissa ja varmistaa sen, etteivät markkinoiden ulkopuoliset toimet vaikuta tuotteen arvoon. Jokaisen toimittajan täsmällinen velvoite lasketaan toimitusvuoden jälkeen mainittuja parametreja soveltamalla.

(15) Kysyntäjousto voidaan ottaa huomioon kahdella eri menetelmällä: joko siten, että kapasiteettivelvoitteen määrää pienennetään vastaamaan vähentynyttä kulutusta (implisiittinen kysyntäjousto), tai siten, että joustokapasiteetti sertifioidaan (eksplisiittinen kysyntäjousto). Näitä kahta joustokapasiteetin lajia koskevat erilaiset velvoitteet: implisiittisen kysyntäjouston on oltava *tosiasiallisesti* aktivoitu huippukulutustunteina HK1, kun taas eksplisiittisen kysyntäjouston käytettävyyteen on sitouduttava HK2-tunteina.

(16) Lisäksi Ranskan viranomaiset ovat määränneet, että vaihtoehtoisten sähköntoimittajien kapasiteettitakeet liitetään ARENH ([3])-tuotteeseen, minkä pitäisi viranomaisten mielestä osaltaan vähentää kapasiteettitaemarkkinoiden keskittymistä.

2.2.2 *Kapasiteetin tarjoajien velvoitteet ja sertifiointiperiaatteet*

(17) Jokaisen julkiseen siirtoverkkoon tai julkiseen jakeluverkkoon liitetyn tuotantolaitoksen (mekanismi on teknisesti neutraali) haltijan on tehtävä RTE:lle laitosta koskeva sertifiointihakemus. Kaikista kysyntäjoustoa tarjoavista laitoksista voidaan tehdä RTE:lle sertifiointihakemus siitä riippumatta, mihin verkkoon laitos on liitetty. Kapasiteetin tarjoaja tekee siis ensi kädessä arvion kulutushuippujen (HK2) aikana käytettävissä olevan kapasiteetin määrästä kunakin toimitusvuonna.

(18) HK2-päivien lukumäärä toimitusvuonna on 10–25. Lisäksi HK1-päivät ovat väistämättä HK2-päiviä. RTE valikoi päiväkohtaisesti sellaiset HK2-päivät, jotka eivät ole HK1-päiviä, sähköjärjestelmän kuormituskriteerien perusteella. Tuntikohtaiset aikavälit ovat samoja kuin HK1-päivinäkin. HK2-jaksoon kuuluvien tuntien lukumäärä on siten 100–250 tuntia vuodessa.

(19) RTE laskee sen jälkeen sertifioidun tason toimitettujen tietojen ja mekanismin oikeusperustan mukaisten laskentamenetelmien perusteella. Niinpä tehdään muun muassa oikaisuja, jotta voidaan ottaa huomioon sertifioidun kapasiteetin mahdollisten peräkkäisten aktivointipäivien lukumäärä tai todellinen vaikutus sellaisen kapasiteetin häiriöriskin pienentämiseen, jonka energian ensiölähde on riippuvainen säätilan vaihteluista.

(20) Tasapainotusjärjestelyn ansiosta tarjoaja voi lisäksi muuttaa kapasiteetin käytettävyysennusteitaan koko mekanismin ajan, myös toimitusvuoden aikana. Tasapainottaminen vastaa kapasiteetin uudelleensertifiointia, ja sen ansiosta tarjoaja voi mukauttaa ennusteitaan sitä mukaa kuin kapasiteetista saadaan uusia tietoja. Kapasiteettia voidaan tasapainottaa ylös- tai alaspäin.

([3]) L'Accès Régulé à l'Électricité Nucléaire Historique (ARENH): sähköntoimittajien oikeus ostaa Ranskan energia-alan sääntelykomitean CRE:n määrittämä määrä sähköä EDF:ltä säänneltyyn hintaan. Lisätietoja ARENH:sta: https://clients.rte-france.com/lang/an/clients_producteurs/services_clients/dispositif_arenh.jsp.

(21) Ilmoitusjärjestelmää on täydennetty kapasiteetin valvontajärjestelmällä: Periaatteena on, että jokainen sertifioitu kapasiteetti on aktivoitava vähintään kerran vuodessa. Valvonta toteutetaan tekemällä jokaista kapasiteettia koskevia pistokokeita ilmoittamatta niistä etukäteen tarjoajalle. Jokainen kapasiteetti voidaan testata enintään kolme kertaa toimituskauden aikana.

(22) Yksityiskohtaiset sertifiointitavat vaihtelevat kapasiteettityypin mukaan:

(1) Olemassa olevan tuotantokapasiteetin sertifiointi voidaan aloittaa neljä vuotta ennen toimitusvuotta, ja sertifiointia on haettava kolme vuotta ennen toimitusvuoden alkua.

(2) Suunnitellun tuotantokapasiteetin sertifiointia voidaan hakea heti, kun ensimmäinen verkkoonliittämissopimusta koskeva maksumääräys on allekirjoitettu, ja viimeistään kaksi kuukautta ennen toimituskauden alkua.

(3) Joustokapasiteetti voidaan sertifioida viimeistään kaksi kuukautta ennen toimituskauden alkua.

(23) Sertifiointialueen tasevastaava (responsable du périmètre de certification, RPC) on oikeushenkilö, joka on taloudellisessa vastuussa oman alueensa kapasiteetin tarjoajien tasepoikkeamista. Tarjoajat voivat itse toimia omana RPC:nään tai ne voivat tehdä sopimuksen ulkopuolisen RPC:n kanssa. RPC voi koota yhteen oman alueensa kapasiteetteja.

(24) RTE ilmoittaa jokaiselle RPC:lle sen aluetta koskevan poikkeaman viimeistään 1 päivään joulukuuta mennessä toimitusvuonna + 2, jotta tämä voi hoitaa rahallisen korvauksen.

2.3 **Kapasiteettitakeiden kauppa**

(25) Kaikki kapasiteettitakeet kirjataan siirtoverkonhaltijan RTE:n pitämään kapasiteettitaerekisteriin. Jokaisen sähköntoimittajan ja jokaisen kapasiteetin tarjoajan on avattava RTE:n kapasiteettitaerekisteriin oma tili. Vertikaalisesti integroituneilla toimijoilla on siten velvoite pitää rekisterissä kahta tiliä, toinen tuotantotoimintaa ja toinen myyntitoimintaa varten.

(26) Kapasiteettitakeen omistus syntyy, kun RTE kirjaa sen takeen haltijan tilille kapasiteettitaerekisterissä. Jokainen liikkeeseen laskettu kapasiteettitae numeroidaan sen hallinnointia varten ja jotta sen kauppaa voidaan seurata. Se on voimassa toimitusvuoden kerrallaan. Kapasiteettitakeen yksikkö on 0,1 MW ([4]), ja se on olemassa täydellä omistusoikeudella sen jälkeen, kun se on laskettu liikkeeseen: toimija, jonka hallussa kapasiteettitae on, ei vastaa miltään osin takeen taustalla olevan alkuperäisen kapasiteetin riskistä.

(27) Toimijoiden väliset kapasiteettisiirrot (toimittaminen ja siirto) toteutetaan siirtämällä takeet kapasiteettitaerekisterissä molempien osapuolten (luovuttajan ja saajan) pyynnön perusteella. Tosiasiallinen omistusoikeus siirtyy, kun kapasiteettitae kirjataan saajana olevan toimijan tilille.

(28) Kapasiteettitaekauppaa voidaan käydä keskinäisellä sopimuksella tai säännellyillä markkinoilla.

(29) Kapasiteettitaekauppaa voidaan tehdä koko kauden ajan sertifioinnista kapasiteettitakeiden viimeiseen siirtopäivään saakka. Kuten johdanto-osan 23 kappaleessa todetaan, RTE ilmoittaa jokaiselle sähköntoimittajalle tämän kapasiteettivelvoitteen määrän viimeistään 1 päivänä joulukuuta toimitusvuonna + 2. Kapasiteettitakeiden viimeinen siirtopäivä on 15 päivää tämän jälkeen.

(30) Sähköntoimittajat, joilla on velvoitteen viimeisenä ilmoituspäivänä omaan velvoitteeseensa nähden ylimääräisiä kapasiteettitakeita, on järjestettävä julkinen myyntitarjous ennen kapasiteettitakeiden siirron määräpäivää.

(31) RTE laskee viiden päivän kuluttua kapasiteettitakeiden viimeisestä siirtopäivästä jokaiselle sähköntoimittajalle, mikä on sähköntoimittajan kapasiteettivelvoitteen määrän ja sähköntoimittajan tilillä kapasiteettitaerekisterissä olevien kapasiteettitakeiden määrän välinen poikkeama, ja ilmoittaa sitä vastaavan rahallisen korvauksen.

([4]) Sertifioidun kapasiteetin taso pyöristetään 0,1 MW:iin. Alle 1 MW:n tehokapasiteetteja voidaan yhdistää, jotta ne voidaan tuoda markkinoille.

2.4 **Taseselvitykseen liittyvä rahallinen korvaus**

(32) Mekanismissa säädetään ennusteiden ja toteutumien välistä poikkeamaa koskevasta vastuusta.

(33) Rahallisten korvausten yleisrakenne on pitkälti samanlainen kuin energia-alalla voimassa oleva järjestely (rééquilibrage; balancing). Perusperiaatteena on, että sähköntoimittajat ja RPC:t maksavat rahallisen korvauksen, jos tasepoikkeama on negatiivinen ja saavat rahallisen korvauksen, jos tasepoikkeama on positiivinen. Jos tasepoikkeama on negatiivinen, kaikki loppukuluttajat hyötyvät hinnan alennuksesta TURPEn kautta (Tarif d'Utilisation du Réseau Public d'Electricité) ([5]).

(34) Kunakin toimitusvuonna sovellettava korvaushinta riippuu tietyistä kriteereistä:

(1) Jos toimitusvarmuus ei ole merkittävästi uhattuna, taseselvityksessä käytettävä hinta perustuu kokonaan markkinahintaan (markkinoiden viitehinta (MVH) on ennen toimitusvuotta toteutetuilla tarjouskierroksilla kapasiteetille vahvistettujen hintojen aritmeettinen keskiarvo). Jos tasepoikkeama on negatiivinen, korvaus määrätään siten, että tähän hintaan lisätään kannustinkerroin (k), millä halutaan kannustaa käyttämään taemarkkinoita sen sijaan, että odotetaan maksumääräystä (jos tasepoikkeama on positiivinen, se vähennetään).

(2) Jos toimitusvarmuus on merkittävästi uhattuna (kokonaispoikkeama on suurempi kuin RTE:n määrittämä kynnysarvo; kahtena ensimmäisenä toimitusvuonna kokonaispoikkeaman kynnysarvo on asetettu 2 GW pienemmäksi kuin kokonaisvelvoite), taseselvityksessä käytettävä hinta määritetään säännellyn hinnan avulla. Säännelty hinta edustaa kapasiteetin hintakattoa markkinoilla.

(35) Kun eri poikkeamia koskevat korvaukset on laskettu, RPC:t ja sähköntoimittajat, joiden tasepoikkeama on negatiivinen, maksavat niille määrätyt määrät omaan rahastoonsa, ja RPC:t ja sähköntoimittajat, joiden poikkeama on positiivinen, saavat omaan rahastoonsa niille kuuluvien korvausten määrät. Positiivisten korvausten määrän on kuitenkin oltava tiettynä toimitusvuonna enintään yhtä suuri kuin negatiivisten korvausten perusteella maksetut määrät. Taseselvitystä varten perustettuihin rahastoihin mahdollisesti jäävä saldo jaetaan kokonaan julkisen sähkönsiirtoverkon käyttäjille eli kaikille loppuasiakkaille.

(36) Sertifiointialueen tasevastaavien taseselvitystä varten luodun rahaston ja sähköntoimittajien taseselvitystä varten luodun rahaston välillä ei ole rahavirtoja. Toisin sanoen kapasiteetin tarjoajien ja asianomaisten sähköntoimittajien välillä ei ole mitään poikkeamien korvaamiseen liittyviä rahavirtoja.

(37) Taseselvitystä varten perustettujen rahastojen (rahasto sertifiointialueen tasevastaavien taseselvityksiä varten ja rahasto sähköntoimittajien kapasiteetin tasapainottamista koskevia korvauksia varten) hallinnosta, kirjanpidosta ja varainhoidosta vastaa RTE yksityisen sektorin kirjanpitoon sovellettavien sääntöjen mukaisesti. RTE:n tehtävänä on siten laskuttaa ja periä rahamäärät, jotka tasevastaavien ja sähköntoimittajien on maksettava, ja todeta mahdolliset maksulaiminlyönnit.

(38) Energia-alan sääntelykomitea CRE (Commission de régulation de l'énergie), energia-alan kansallinen sääntelyviranomainen, on puolestaan vastuussa sähköntoimittajien taseselvitysten valvonnasta (asetuksen nro 2012–1405 7 §, joka on kodifioitu energialain R. 335–12 §:ssä), ja se voi määrätä hallinnollisen seuraamuksen, jos tasepoikkeamia koskeva laillinen maksuvelvoite laiminlyödään. Seuraamuksen on oltava oikeasuhteinen, eikä se saa yksittäisenä toimitusvuonna ylittää 120 000:ta euroa 1 MW:n kapasiteettia kohden (energialain L. 335–7 §).

2.5 **Kansallinen oikeusperusta**

(39) Kapasiteettimekanismista on säädetty seuraavissa säädöksissä ja hallinnollisissa määräyksissä:

(1) sähkömarkkinoiden uudelleenjärjestämisestä 7 päivänä joulukuuta 2010 annettu laki nro 2010–1488 (la loi n° 2010–1488 du 7 décembre 2010 relative à la nouvelle organisation du marché de l'électricité), joka on kodifioitu varsinkin energialain (code de l'énergie) L. 335–1 – L. 335–7 ja L. 321–16 – L. 321–17 §:ssä;

(2) sähköntoimittajien vaikutuksesta sähkön toimitusvarmuuteen ja sähköalan kapasiteettivelvoitteita koskevan mekanismin perustamisesta 14 päivänä joulukuuta 2012 annettu asetus nro 2012–1405 (le décret n° 2012–1405 du 14 décembre 2012 relatif à la contribution des fournisseurs à la sécurité d'approvisionnement en électricité et portant création d'un mécanisme d'obligation de capacité dans le secteur de l'électricité); asetuksesta on säädetty energialain L. 335–6 §:ssä ja se on kodifioitu sääntelyjärjestelmää koskevassa energialain osassa, R. 335–1 – D. 335–54 §:ssä;

([5]) TURPE on otettu käyttöön 10 päivänä helmikuuta 2000 annetulla lailla nro 2000–108, ja sen tarkoituksena on maksaa siirto- ja jakeluverkonhaltijoille korvauksia. CRE vahvistaa TURPEn laskentamenetelmän ja sen kehityksen.

(3) kapasiteettimekanismin sääntöjen vahvistamiseksi ja sähköntoimittajien vaikutuksesta sähkön toimitusvarmuuteen ja sähköalan kapasiteettivelvoitteita koskevan mekanismien perustamisesta 14 päivänä joulukuuta 2012 annetun asetuksen nro 2012–1405 2 artiklan soveltamiseksi 22 päivänä tammikuuta 2015 annettu määräys (l'arrêté du 22 janvier 2015 définissant les règles du mécanisme de capacité et pris en application de l'article 2 du décret nº 2012–1405 du 14 décembre 2012 relatif à la contribution des fournisseurs à la sécurité d'approvisionnement en électricité et portant sur la création d'un mécanisme d'obligation de capacité dans le secteur de l'électricité); ja

(4) 22 päivänä tammikuuta 2015 annetun määräyksen liite: kapasiteettimekanismin säännöt (Règles du mécanisme de capacité).

(40) Näitä tekstejä muutetaan tai täydennetään, jotta voidaan ottaa huomioon kaikki tämän päätöksen 3 jaksossa kuvatut korjaustoimenpiteet, joita Ranska on ehdottanut menettelyn aloittamista koskevassa päätöksessä esitettyjen komission väitteiden vuoksi.

2.6 **Tuensaajat**

(41) Mekanismin tuensaajia ovat kapasiteetin haltijat, jotka saavat valtiolta (RTE:n kautta) kapasiteettitakeita ja voivat myydä ne edelleen.

2.7 **Mekanismin tavoite: toimitusvarmuus**

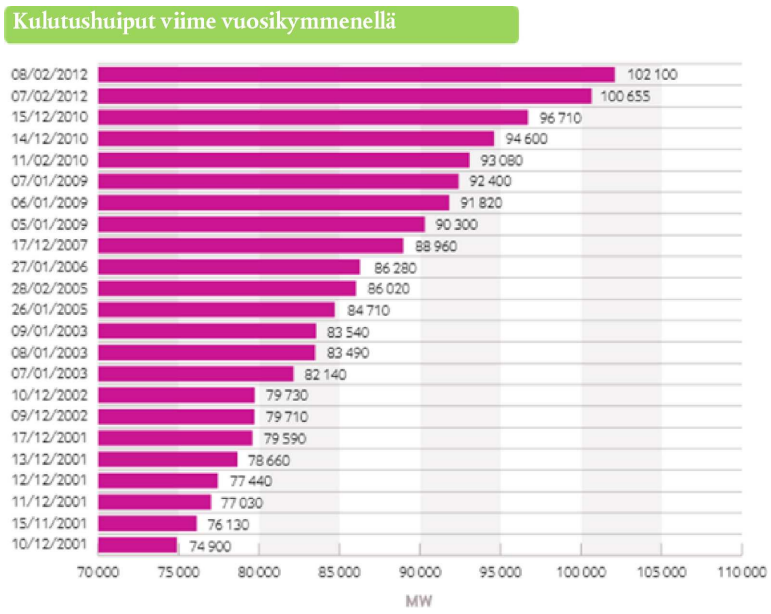
(42) Indikaattori, jonka Ranska on valinnut käytettäväksi sähkön tarjonnan ja kysynnän välisen epätasapainon aiheuttaman häiriöriskin arviointiin, on kysynnän ja tarjonnan välisestä epätasapainosta johtuvan tehovajeen odotusarvo (Loss Of Load Expectation, LOLE). Ranskan viranomaiset ovat valinneet Ranskaa koskevaksi tehovajeen odotusarvoksi keskimäärin kolme tuntia vuodessa.

(43) Ranskan viranomaiset ovat selittäneet, että Ranskassa on jo monen vuoden ajan koettu talven aikana sähkön kulutushuippuja. Ranskan sähköjärjestelmälle on ominaista sähkönkulutuksen huomattava reagointi ulkoiseen lämpötilaan, joka johtaa sähkön kulutushuippuihin talvisten kylmyysaaltojen yhteydessä. Lämpövaihteluiden vaikutus on vain vahvistunut viime vuosien aikana, kuten kaaviosta 2 voidaan havaita. Se johtuu varsinkin sähkölämmityksen aiheuttamasta kulutuksen lisääntymisestä, mutta myös uusista sähkönkäyttötavoista, jotka usein osuvat yhteen illan kulutushuipun kanssa.

(44) Kulutushuiput ovat kasvaneet nopeammin kuin yleinen sähkönkulutus. Ranskassa kulutushuipuille on lisäksi leimallista niiden suuri vaihtelevuus, joten kulutuspoikkeamat saattavat olla erityisen merkittäviä (kahden eri vuoden välillä jopa 20 GW). Sähkön kulutushuippujen hallinta on siten keskeinen huolenaihe, varsinkin kun energian käyttö on suuntautunut yhä enemmän sähkön käyttöön.

Kaavio 2

Ranskan kulutushuippuja koskevat historiatiedot

Lähde: RTE – Ennakkotilasto sähkön kysynnän ja tarjonnan taseesta Ranskassa 2014, s. 33.

(45) RTE:n mukaan Eurooppaa luonnehtivat tarjontapuolella kysynnän stagnaatio ja sähköntuotannon merkittävä ylikapasiteetti, mikä johtuu useista tekijöistä. Talouskriisi on vuodesta 2008 lähtien vähentänyt sähkön kysyntää. Samaan aikaan markkinoiden ulkopuolelle on nopeasti kehittynyt uusiutuvia energianlähteitä, joille myönnetään tukea ja joilla on ensisijainen pääsy sähköverkkoon. Lisäksi Euroopan hiilivoimalat ovat elvyttäneet voimakkaasti toimintaansa hiilen hinnan alennuttua amerikkalaisen liuskekaasun nousukauden vuoksi, ja Yhdysvallat onkin vienyt valtavasti hiilituotannon ylijäämäänsä Eurooppaan. Lisäksi kilpailukykyään suhteessa hiilivoimaloihin menettäneiden kaasuvoimaloiden kannattavuus ja sen myötä toiminta on supistunut voimakkaasti.

(46) Ilmasto-oloihin liittyvien epävarmuustekijöiden vuoksi on näin ollen epävarmaa, saadaanko kulutushuipun kattamiseen tarvittavasta huippukapasiteetista korvaus. Kulutushuiput ovat harvinaisia; niitä saattaa olla vain joitakin tunteja vuodessa tai ei lainkaan lauhoina vuosina.

(47) Ranskan kapasiteettimekanismin on tarkoitus tarjota yksi ratkaisu tähän ongelmaan ja taata osaltaan julkisen vallan määrittämän toimitusvarmuuskriteerin täyttäminen. Siinä pyritään sekä muokkaamaan huippukulutuskäyttäytymistä (kysyntäpuoli) että kannustamaan tekemään riittävät investoinnit tuotantolaitoksiin ja joustokapasiteettiin (tarjontapuoli).

2.8 **Budjetti**

(48) Viranomaiset eivät määritä kapasiteettitakeiden arvoa, vaan arvo määrittyy markkinoilla. Mekanismiin kuuluvat toimijat päättävät kaupoista vapaasti omien odotustensa, suojautumisstrategiansa ja käytettävissään olevien tietojen perusteella.

(49) Mekanismin hajautettu luonne vaikeuttaa budjetin arviointia, mutta sitä on arvioitu olettamalla, että Ranskan kysyntää vastaava kokonaiskapasiteettivelvoite on 80 000–95 000 MW ja että varmuuskerroin pysyy arvossa 0,93. Kysyntä riippuu emämaan kulutuksen kehittymisestä. Siihen vaikuttavat myös sähköntoimittajien toteuttamat kysynnänhallintatoimet, jotka johtavat niiden yksilöllisen kapasiteettivelvoitteen pienenemiseen. Tämän perusteella tarjoajien kapasiteettimarkkinoilta saamat tulot voisivat olla suuruusluokkaa 0–30 euroa/kW ajanjaksolla 2017–2026 siten, että rahamäärä on suurempi vuosina, joina uusien tuotantovälineiden rakentaminen osoittautuu tarpeelliseksi.

2.9 **Voimassaolo**

(50) Ensimmäinen toimitusvuosi alkaa 1 päivänä tammikuuta 2017. Poikkeuksena yleiseen sääntöön, jonka mukaan sertifioinnit tehdään neljä vuotta ennen toimitusvuotta, ensimmäistä toimitusvuotta (2017) koskeva sertifiointi aloitettiin 1 päivänä huhtikuuta 2015. Ranskan viranomaiset eivät ole toistaiseksi määränneet mekanismin päättymispäivää, mutta RTE ja sääntelyviranomainen tekevät kuitenkin vuosittain Ranskan sääntelyjärjestelmän mukaisen arvioinnin. Arviointi voi tarvittaessa johtaa joko mekanismin tarkistamiseen (esim. jotta mekanismi saatetaan EU:n lainsäädännön viimeisimpien muutosten mukaiseksi) tai mekanismin lopettamiseen, jos sitä ei enää tarvita ([6]).

2.10 **Kumulaatio**

(51) Laitoksissa, joilla on (uusiutuvista energialähteistä tuotetun sähköenergian) ostovelvoitesopimus eli jotka ovat oikeutettuja saamaan täydentävää korvausta, kapasiteettitakeiden myynnistä saatava hyöty vähennetään energialain L. 121–24 ja L. 335–5 §:n nojalla niiden julkisen palvelun velvoitteiden aiheuttamista kokonaiskustannuksista, mukaan lukien muut myönnetyt valtiontuet, joilla tukijärjestelmää rahoitetaan ostovelvoitteen välityksellä. Vastaavasti sähköntuottajilta ei peritä taseselvitykseen liittyvää korvausta tapauksissa, joissa todettu kapasiteetti on sertifioitua kapasiteettia pienempi ensiölähteen käytettävyyteen liittyvien epävarmuustekijöiden takia ([7]).

([6]) Mekanismia koskevan asetuksen 20 §:ssä säädetään, että CRE laatii mekanismista vuosikertomuksen RTE:n valmistelun pohjalta (”Energia-alan sääntelykomitea antaa vuoden kuluttua kapasiteettimekanismia koskevien sääntöjen julkaisemisesta ja sen jälkeen joka vuosi energia-asioista vastaavalle ministerille siirtoverkonhaltijan esitöihin perustuvan kertomuksen kapasiteettimekanismin integroimisesta eurooppalaisille markkinoille. Kertomukseen sisällytetään tietoja naapurimaiden sääntelystä, joka koskee toimijoiden osallistumista sähkön toimitusvarmuuden saavuttamiseen. Siinä eritellään Ranskan kapasiteettimekanismin ja muissa maissa käyttöön otettujen järjestelmien vuorovaikutusta. Kertomuksessa ehdotetaan tarvittaessa parannuksia kapasiteettimekanismin toimintaan.”) Lisäksi mekanismin sääntöjä koskevassa määräyksessä on kaksi pykälää, joissa määrätään (asetuksen lisäksi), että RTE:n on laadittava arviointikertomuksia: 5 ja 8 § (valtioiden rajat ylittävistä vaikutuksista ja mekanismin dynaamisesta vaikutuksesta).

([7]) Jos esimerkiksi tuulivoiman tuottajalla on ylläpito-/asennusongelma, eikä se pysty tasapainottamaan tasettaan, tuottaja määrätään maksamaan rahallinen korvaus. Sitä vastoin tuottajaa ei määrätä maksamaan korvausta, jos tasepoikkeama johtuu tuulen puuttumisesta.

3. MENETTELYN ALOITTAMISEEN JOHTANEET SYYT

3.1 SEUT-sopimuksen 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu valtiontuki

(52) Komissio on jo menettelyn aloittamista koskevan päätöksen johdanto-osan 143 kappaleessa todennut, että toimenpide on SEUT-sopimuksen 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua valtiontukea seuraavista syistä.

3.1.1 *Toimenpiteen yhteys valtioon ja valtion varojen käyttö*

(53) Menettelyn aloittamista koskevassa päätöksessä komissio katsoi voitavan todeta, että kyseessä on valtion varojen siirto, paitsi silloin, kun rahaa siirretään suoraan valtion tai julkishallinnollisen yhteisön talousarviosta, myös silloin, kun varat mekanismin tukemiseksi ovat peräisin yritysten omista varoista edellyttäen, että i) valtio luopuu sille kuuluvien varojen perinnästä ja/tai ii) järjestelmän puitteissa käyttöön otetut rahoitusvarat pysyvät julkisessa valvonnassa, vaikka ne eivät välttämättä olisikaan pysyvästi osa julkista varallisuutta.

(54) Ensimmäisestä osatekijästä voidaan todeta, että Ranskan valtio luopuu julkisista varoista myöntäessään kapasiteetin tarjoajille sertifikaatteja ilmaiseksi eikä myy niitä (kuten typen oksidien päästöoikeuksia ([8]) ja Romanian vihreitä sertifikaatteja ([9]) koskevissa asioissa).

(55) Toisesta osatekijästä todetaan, että mekanismia tukevat rahoitusvarat pysyvät valtion valvonnassa (samoin kuin asioissa Vent de Colère ([10]) ja Essent ([11])), koska i) varat saadaan valtion määräämillä pakollisilla maksuilla, joten ne ovat yhteydessä valtioon, ii) valtio vahvistaa parametrit (toimitusvarmuuskriteeri ja markkinoiden viitehinnan laskentamenetelmä, joka määrittää taseselvityksessä käytettävän hinnan), ja ne puolestaan vaikuttavat kapasiteetin hintaan ja sertifikaattien kokonaismäärään, vaikka valtio ei sinällään vahvistakaan niitä, iii) energia-alan sääntelykomitealla CRE:llä on valtuudet määrätä seuraamuksia sähköntoimittajille, jotka eivät noudata taseselvitysvelvoitteitaan, ja iv) valtio on nimittänyt RTE:n taseselvitystä varten perustettuja rahastoja.

3.1.2 *Valikoiva etu*

(56) Komission mukaan Altmark-tuomiota ([12]) ei voida soveltaa tähän tapaukseen, koska julkisen palvelun velvoitetta ei ole selkeästi määritelty. Mekanismista koituu lukuisia velvoitteita, jotka ovat eri osapuolten (voimalaitosten haltijoiden, joustopalvelujen tarjoajien, sähköntoimittajien) yhteydessä erilaisia. Kapasiteetin tarjoajiin kohdistuvaa sertifiointivelvoitetta ei ole tiukasti säännelty, koska i) joustokapasiteetin sertifiointi on vapaaehtoista ja ii) nykyisten tuotantolaitosten toiminnanharjoittajilla on mahdollisuus valita sertifioimansa kapasiteettitaso.

(57) Kapasiteettitakeen siirto muodostaa siten edun, eikä sitä voida pitää julkisen palvelun velvoitteen vastikkeena. Tarkoitettu etu on valikoivaa, koska mekanismista tuetaan kapasiteetin tarjoajia mutta ei muita talouden aloja.

3.1.3 *Vaikutus jäsenvaltioiden väliseen kilpailuun ja kauppaan*

(58) Komission mukaan kapasiteettimekanismi voi vaikuttaa ulkomailla sijaitsevien kapasiteetin tarjoajien kanssa käytävään kilpailuun (ja siten vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan) siltä osin, että Ranskassa sijaitsevat kapasiteetin tarjoajat saavat edun, jota ulkomailla sijaitsevat kapasiteetin tarjoajat eivät voi saada, koska ne eivät voi sertifioida kapasiteettiaan.

([8]) Asia C-279/08 P Euroopan komissio v. Alankomaiden kuningaskunta (2011) ECLI:EU:C:2011:551.

([9]) SA.37177, Romania – uusiutuvista energianlähteistä tuotetun sähkön edistämiseksi laaditun vihreiden sertifikaattien tukijärjestelmän muutos.

([10]) Asia C-262/12 Association Vent De Colère! Fédération nationale ym. v. Ministre de l'Écologie, du Développement durable, des Transports et du Logement ja Ministre de l'Économie, des Finances et de l'Industrie (2013) ECLI:EU:C:2013:851.

([11]) Yhdistetyt asiat C-204/12–C-208/12 Essent Belgium NV v. Vlaamse Reguleringsinstantie voor de Elektriciteits- en Gasmarkt (2014) ECLI:EU:C:2014:2192.

([12]) Asia C-280/00 Altmark Trans GmbH ja Regierungspräsidium Magdeburg v. Nahverkehrsgesellschaft Altmark GmbH, ja Oberbundesanwalt beim Bundesverwaltungsgericht (2003) ECLI:EU:C:2003:415.

3.2 **Yhteisen edun mukainen tavoite ja tuen tarve**

(59) Ranskan viranomaisten huoli tuotannon riittävyydestä liittyy tiukasti huippukysyntään, jota esiintyy erittäin kylmän sään suhteellisen lyhyinä ajanjaksoina ja joka johtuu siitä, että Ranska on erityisen riippuvainen sähkölämmityksestä.

(60) Menettelyn aloittamista koskevassa päätöksessä epäiltiin tuen tarpeellisuutta seuraavista syistä:

(1) Sähkön siirtoverkonhaltijoiden eurooppalaisen verkoston ENTSO-E:n tuotannon riittävyyttä koskevan arvion mukaan toimitusvarmuusongelmia on nähtävissä vasta vuodesta 2025 eteenpäin (Scenario Outlook and Adequacy Forecast) ([13]).

(2) Ranska ei ilmeisesti ole tutkinut kapasiteettimekanismin ohella hinnoittelua ja muita vaihtoehtoja, jotka kannustaisivat vähentämään kulutusta huippukulutusjaksoilla.

(3) RTE ei odota vuosina 2014–2019 Ranskan joustokapasiteetin merkittävää nettokasvua huolimatta käyttöön otetusta sääntelykehyksestä, joka suosii kulutusjoustoa ja mahdollistaa vakiintuneen sähköntoimittajan aiemmin tarjoaman kysyntäjouston korvaamisen riippumattomalla kysyntäjoustolla.

3.3 **Tuen tarkoituksenmukaisuus**

(61) Menettelyn aloittamista koskevassa päätöksessä komissio katsoi, että mekanismi uhkaa luoda syrjintää eri joustokapasiteetin lajien välille. Mekanismiin voivat osallistua erityisesti seuraavat kaksi kulutusjouston lajia: toisaalta implisiittinen joustokapasiteetti, joka muodostuu siitä, että sähköntoimittajien kapasiteettivelvoite pienenee vastaamaan asiakkaiden kuormituksen keventymisen määrää huipputunteina 10–15 päivänä vuodessa; toisaalta eksplisiittinen joustokapasiteetti, jossa edellytetään, että (suur)kuluttajat tai yhteisostoryhmät sertifioivat kulutuksen vähentämispotentiaalinsa ja antavat tämän kapasiteetin käyttöön (kulutusta välttämättä vähentämättä) kulutuksen huipputunteina 10–25 päivänä vuodessa.

(62) Komissio arvosteli menettelyn aloittamista koskevassa päätöksessä lisäksi sitä, ettei mekanismi ole avoin kaikille tekniikoille, joilla voidaan mahdollisesti edistää toimitusvarmuutta, kuten rajayhdysjohdot ja/tai ulkomainen kapasiteetti.

(63) Komissio korosti myös sitä riskiä, että uusi tuotantokapasiteetti ei voisi osallistua mekanismiin pääasiassa kapasiteettitakeita koskevien luotettavien hintasignaalien puuttumisen takia. Komissio epäilee erityisesti, että

(1) kapasiteettitakeiden lyhyt voimassaoloaika estää luotettavien hintasignaalien muodostumisen;

(2) sähköntoimittajilla, varsinkin markkinatulokkailla, on vaikeuksia ennakoida oman asiakaskuntansa kehittymistä pitkälle tulevaisuuteen;

(3) toimijoita ei kannusteta riittävästi pyrkimään tasapainoon ennen toimitusvuotta (TV); ja

(4) taseselvityksessä käytettävän hinnan yläraja ei vastaa markkinoilletulon kustannuksia (cost of new entry, CONE).

3.4 **Oikeasuhteisuus**

(64) Komissio totesi menettelyn aloittamista koskevassa päätöksessä riskinä olevan, että mekanismi johtaa tiettyjen kapasiteetin tarjoajien saamiin liiallisiin korvauksiin, erityisesti seuraavien tekijöiden takia:

(1) Sähköntoimittajat yliarvioivat kulutuksen – riski on mahdollinen, jos sähköntoimittajien yksittäiset kapasiteettivelvoitteet eivät ole riittävän selkeitä.

(2) Kapasiteetin hinnoittelu ei mahdollisesti ole riittävän avointa, erityisesti sen takia, että suuri osa kaupoista saatetaan tehdä keskinäisellä sopimuksella tai konsernin sisäisin liiketoimin, mikä saattaa väärentää hintasignaalia ja johtaa liiallisiin korvauksiin.

([13]) Komissio viittaa vuoden 2015 laitokseen, joka on saatavilla osoitteessa: https://www.entsoe.eu/Documents/SDC%20documents/SOAF/150630_SOAF_2015_publication_wcover.pdf.

(3) Mekanismiin osallistumista rajoitetaan (valtioiden rajat ylittävä kapasiteetti on suljettu sen ulkopuolelle ja eri joustopalvelujen tarjoajia kohdellaan syrjivästi).

(4) EDF:llä on markkinavoimansa ansiosta mahdollisuus keinotekoisesti nostaa kapasiteettitakeiden arvoa myyjänä ja soveltaa samalla alempia hintoja tytäryhtiöidensä kaupassa. Lisäksi komissio on havainnut kolme piilevää riskiä: kapasiteetin pidättäminen itsellään, kapasiteettitakeiden pidättäminen itsellään ja hintapainostus.

3.5 **Kilpailuun ja kauppaan kohdistuvien kielteisten vaikutusten välttäminen**

(65) Komissio toi menettelyn aloittamista koskevassa päätöksessä esiin useita ongelmia, jotka koskevat kilpailun mahdollista vääristymistä sekä sähkön tuotannon että sähköntoimitusten tasolla.

(66) Komissio oli huolissaan merkittävistä eroista osapuolten tiedoissa. Suuret vertikaalisesti integroituneet toimittajat, varsinkin ne, jotka ovat jo läsnä Ranskan markkinoilla, voivat mahdollisesti hyötyä edusta, joka niillä on sen vuoksi, että ne tuntevat paremmin markkinan ja erityisesti kapasiteetin käytettävyyden, toimitustarpeet ja hinnat. Näin ollen ne voivat tuottaa luotettavampia ennusteita ja täyttää mekanismin asettamat velvoitteet tehokkaammin.

(67) Käytettävissä olevien tietojen epäsuhdan takia myös markkinatulokkaiden olisi luultavasti vaikeampaa arvioida tulevaa asiakaskuntaansa, vaikka tämä arvio on olennaisen tärkeä kapasiteettitakeiden tarpeen laskemiseksi.

(68) Komissio ilmaisi myös huolensa määräävässä asemassa olevan vakiintuneen toiminnanharjoittajan mahdollisuudesta pidättää kapasiteettia itsellään.

(69) Lisäksi komissio mainitsi riskin, että määräävässä asemassa oleva vakiintunut toiminnanharjoittaja pidättää kapasiteettitakeita itsellään.

(70) Komissio toi myös esiin riskin, että määräävässä asemassa oleva vakiintunut toiminnanharjoittaja käyttää saalistushinnoittelua (hintaruuvi, hintapainostus).

(71) Komissio korosti, että kapasiteettia koskevien hintasignaalien puuttuminen voi pitkällä aikavälillä muodostaa esteen uusien sähköntuottajien markkinoille tulolle tai vahvistaa tällaista estettä. Markkinatulokkaiden tekemät pitkäaikaiset investoinnit saattavat edellyttää hintojen tietynasteista ennakoitavuutta useiden vuosien ajan, mitä yhden vuoden voimassa olevat sertifioidut takeet eivät pysty tarjoamaan.

(72) Komissio toisti myös kantansa kilpailun rajoittamisesta mekanismissa, koska tietyntyyppiset kapasiteetin tarjoajat on suljettu mekanismin ulkopuolelle (valtioiden rajat ylittävä kapasiteetti; joustokapasiteetin tarjoajien välinen syrjintä).

4. **ASIANOMAISTEN JA RANSKAN HUOMAUTUKSET**

(73) Menettelyn aloittamista koskevan päätöksen mukaisena kuulemisaikana komissio sai 18 vastausta muilta asianomaisilta kuin Ranskan valtiolta, RTE:ltä ja CRE:ltä. Eräs osapuoli vastasi vasta määräajan jälkeen.

(74) Eri huomautukset on jäljempänä ryhmitelty aihekohtaisesti. Niitä käsitellään toimenpiteen arvioinnin yhteydessä viittaamatta kuitenkaan yksittäisiin huomautuksiin.

4.1 **SEUT-sopimuksen 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu valtiontuki**

(75) Vastaajien mielipiteet jakautuvat sen suhteen, onko mekanismi valtiontukea vai ei. Puolet vastaajista katsoo joko suoraan, että toimenpide on valtiontukea, tai niillä on se näkemys välillisesti, koska ne eivät ole reagoineet asiaa koskeviin komission perusteluihin. Toinen puoli katsoo, että mekanismi ei ole valtiontukea seuraavista syistä.

(76) Kaksi vastaajista viittaa nimenomaan Ranskan korkeimman hallinto-oikeuden (Conseil d'Etat) 9 päivänä lokakuuta 2015 tekemään ratkaisuun nro 369417 ([14]), jossa korkein hallinto-oikeus katsoi, että ehdotetulla kapasiteettimekanismilla ei ole valtiontuen piirteitä. Asiassa oli kantajana Association Nationale des Opérateurs Détaillants en Énergie eli A.N.O.D.E ([15]). Myös Ranskan viranomaiset ovat viitanneet korkeimman hallinto-oikeuden päätelmiin samassa asiassa.

(77) toimenpiteen valtiontukiluonnetta koskevat Ranskan viranomaisten perustelut on luettava yhdessä niiden perustelujen kanssa, jotka on mainittu jo menettelyn aloittamista koskevassa päätöksessä.

(78) Ranskan viranomaiset päättivät aloittaa Euroopan komission kanssa perinpohjaisen tutkintamenettelyn palaamatta enää aiemmin mainittuihin seikkoihin. Siinä keskityttiin toimenpide-ehdotuksiin, joilla voitaisiin varmistaa kapasiteettimekanismin soveltuvuus yhteismarkkinoille, riippumatta siitä, onko se valtiontukea vai ei. Asian täydellisen tarkastelun varmistamiseksi valtiontukiluonnetta koskevat Ranskan perustelut on kuitenkin esitetty jäljempänä.

4.1.1 *Toimenpiteen yhteys valtioon ja valtion varojen käyttö*

4.1.1.1 Asianomaisten huomautukset

(79) Kaksi kysyntäjoustoa tarjoavaa yhteisostoryhmää, kaksi vertikaalisesti integroitunutta sähköyhtiötä ja Ranskan sähköalan työnantajien liitto (Union française de l'électricité) katsovat, ettei toimenpidettä ole rahoitettu valtion varoista. Nämä vastaajat katsovat erityisesti, että kyseessä olevat varat liikkuvat suoraan ja yksinomaan yksityisten toiminnanharjoittajien välillä, sillä RTE ei omista taseselvityksistä saatavia varoja eikä määrää niiden käytöstä.

(80) Lisäksi vastaajien mukaan kyseisten varojen hoitoon sovellettavia sääntöjä voidaan verrata sääntöihin, joissa määritellään tasepoikkeamien hallinta energiamarkkinoiden tasevastaavajärjestelmässä.

(81) EDF lisää tähän, että Ranskan valtion rooli mekanismissa rajoittuu erityisen sääntelykehyksen määrittelyyn, ja siinä toimivat ainoastaan yksityiset toiminnanharjoittajat. EDF:n mukaan Ranskan valtio on kapasiteettimekanismin perustaessaan tosiasiassa käyttänyt julkista valtaa ja toiminut markkinoiden sääntelijänä.

(82) EDF:n mukaan kapasiteettimekanismi eroaa selkeästi myös asiassa komissio v. Alankomaat (typen oksidien päästöoikeudet ([16])) kyseessä olleesta järjestelmästä, jossa Alankomaiden valtio oli tosiasiassa jakanut "saastutusoikeuksia", sillä päästöoikeuksilla oli mahdollista välttää sakkojen maksaminen ja niillä oli kaupallinen arvo heti sen jälkeen, kun valtio oli myöntänyt ne. Sertifikaateilla ei sitä vastoin ole mitään arvoa Ranskan valtion ja kapasiteetin tarjoajien välisessä suhteessa.

4.1.1.2 Ranskan huomautukset

(83) Ranskan viranomaisten mukaan valtio ei määritä kapasiteettitakeiden hintaa eikä siten myöskään tuloja, joita kapasiteetin tarjoajat voisivat sertifikaattien myynnistä saada. Valtio ei liioin puutu markkinoilla tarjottavien tuotteiden määrään. Hajautetussa mekanismissa markkinat määrittävät sertifikaattien hinnan ja määrän. Kapasiteettimekanismiin liittyvät rahoitusvirrat liikkuvat siten yksityisoikeudellisten toimijoiden välillä eivätkä ole millään lailla valtion valvonnassa.

(84) Sitä paitsi Ranskan viranomaiset katsovat, että taseselvityksiin liittyvät rahavirrat lienevät puolestaan järjestelmässä erittäin marginaalisia (kun otetaan huomioon, että järjestelmä kannustaa taseen tasapainottamiseen markkinoiden kautta), eikä niitä voida katsoa valtion varoiksi tai valtion valvonnassa oleviksi varoiksi. Kapasiteettimekanismin mukainen taseselvitysjärjestelmä noudattaa Euroopan energiamarkkinoilla nykyisin voimassa olevaa mallia (sähkötaseen selvitysjärjestelmä; electricity balancing settlement mechanism).

([14]) Ranskan korkeimman hallinto-oikeuden päätös (9. ja 10. alajaosto), 9.10.2015.
([15]) A.N.O.D.E on Ranskan vaihtoehtoisten sähköntoimittajien järjestö.
([16]) Asia C-279/08, ks. alaviite 8. Komissio viittasi tähän oikeustapaukseen menettelyn aloittamista koskevan päätöksen johdanto-osan 108 kappaleessa.

(85) Ranskan viranomaiset väittävät vielä, että mekanismi muistuttaa enemmän PreussenElektra ([17])-asiassa käsiteltyä mekanismia kuin niitä, joista on kyse Vent de Colère- ([18]) ja Essent ([19])-asioissa. Kuten PreussenElektra-asiassa ja toisin kuin Vent de Colère -asiassa, kapasiteettimekanismissa ei ole määräyksiä sähköntoimittajien korvausmekanismista. Ja toisin kuin Essent-asiassa, i) rahoitusvirrat pysyvät jatkuvasti yksityisten toimijoiden (sähköntoimittajien ja kapasiteetin tarjoajien) omistuksessa, ja ii) rahoitusvirrat eivät johdu verosta. Valtion varojen käyttö on sitäkin kiistanalaisempaa, koska kapasiteettitakeille ei ole määritetty minkäänlaista minimiostohintaa, päinvastoin kuin PreussenElektra-oikeustapauksessa.

(86) Lisäksi kapasiteettitakeiden siirtämistä ei Ranskan viranomaisten mielestä voida rinnastaa julkisista varoista luopumiseen. Valtio ei itse asiassa luovu varoista, sillä taesertifikaattien markkina-arvo voi syntyä i) niiden kattaman omaisuuden luontaisesta arvosta tai ii) niiden vähäisyydestä liikkeeseenlaskun ajankohtana. Valtiolla ei ole valtaa näihin kahteen tekijään, mikä erottaa tämän tapauksen typen oksidien päästöihin ja Romanian vihreisiin sertifikaatteihin liittyvistä asioista, joissa sertifikaatteja voitiin joko myydä tarjouskaupalla tai niillä oli vähimmäisarvo.

(87) Lisäksi Romanian tapauksessa laki velvoittaa nimenomaan sähköntoimittajat perimään vihreiden sertifikaattien hankintakustannukset kuluttajilta. Euroopan unionin tuomioistuimen perustelut olivat samankaltaisia Vent de Colère -asiassa: sähköntoimittajat toimivat pelkästään rahoituksen välittäjinä (julkisen sähköpalvelun kehittämismaksujen ([20]) ansiosta ne saivat korvauksen niille aiheutuneista lisäkustannuksista). Ranskan mekanismissa sitä vastoin sähköntoimittajat voivat täysin vapaasti valita tavan, jolla ne perivät kustannukset kuluttajiltaan. Kapasiteettitakeiden ostosta koituvien lisäkustannusten korvaamista ei taata sähköntoimittajille minkäänlaisella järjestelyllä.

4.1.2 *Valikoiva etu*

4.1.2.1 Asianomaisten huomautukset

(88) Yritys, joka toimii pääasiassa Ranskan tukkumyyntimarkkinoilla, katsoo yhdessä EDF:n kanssa, että mekanismi muodostaa julkisen palvelun velvoitteen. Yritys viittaa komission päätökseen asiassa N475/2003 ([21]), joka koskee uuden kapasiteetin tarjouskilpailua Irlannissa.

(89) Koska sertifiointitoimi vastaa sitoumusta antaa kapasiteettia käyttöön, se on EDF:n mukaan vastike kapasiteetin tarjoajien antamasta palvelusta eikä väitetty ilmaiseksi myönnetty etu.

(90) Lisäksi EDF ja toinen vertikaalisesti integroitunut sähköyhtiö katsovat, ettei kapasiteettimekanismissa anneta kapasiteetin tarjoajille mitään valikoivaa etua. Niiden mielestä mekanismin eri toimijat ovat tosiasiallisesti ja juridisesti samassa tilanteessa ja niitä kohdellaan täysin tasa-arvoisesti: niille annetaan samat korvaukset käytetystä tekniikasta riippumatta. Yhdellekään tarjoajalle ei siten koidu etua sen erityisen sähköntuotantojärjestelmän takia.

(91) EDF:n mukaan on virheellistä väittää, että tämä niin sanottu etu olisi valikoiva sen perusteella, että ”mekanismi auttaa kapasiteetin tarjoajia mutta ei muita talouden aloja”. Näin todetessaan komissio ei ota huomioon mekanismin ominaisuuksia (market-wide ja technology neutral), kuten unionin tuomioistuin tekee oikeuskäytännössään arvioimalla toimenpiteen valikoivuutta suhteessa muihin yrityksiin, jotka ovat tosiasiallisesti ja juridisesti vertailukelpoisessa tilanteessa.

4.1.2.2 Ranskan huomautukset

(92) Ensinnäkin sertifikaattien myöntäminen mekanismissa on Ranskan viranomaisten mukaan vastike sitoumuksesta antaa kapasiteettia käyttöön aikoina, joina kulutus tai sähköjärjestelmän kuormitus on huipussaan.

([17]) Asia C-379/98 PreussenElektra AG v. Schhleswag AG, Windpark Reußenköge III GmbH:n ja Land Schleswig-Holsteinin osallistuessa asian käsittelyyn (2001) ECLI:EU:C:2001:160.
([18]) Asia C-262/12, ks. alaviite 10.
([19]) Yhdistetyt asiat C-204/12–C-208/12, ks. alaviite 11.
([20]) Julkisen sähköpalvelun kehittämismaksu (*contribution au service public de l'électricité*, CSPE) on veroluonteinen maksu, joka Ranskassa peritään sähkön kuluttajilta. Sen tarkoituksena on korvata toiminnanharjoittajille lisäkustannukset, joita niille aiheutuu julkisesta sähköpalvelusta annetun lain mukaisista velvoitteista.
([21]) http://ec.europa.eu/competition/state_aid/cases/137628/137628_485545_28_2.pdf.

(93) Toiseksi Ranskan viranomaiset arvioivat, että julkisen palvelun velvoite on hyvin määritelty. Kysyntäjouston sertifioinnin valinnaisuus helpottaa joustopalvelujen tarjoajien osallistumista kapasiteettimekanismiin. Tuotantolaitoksia koskeva sertifiointiprosessin ilmoitusosa ei aseta kyseenalaiseksi julkisen palvelun velvoitteen tarkkaa luonnetta: CRE voi määrätä tarvittavat seuraamukset, jos markkinoita yritetään manipuloida, erityisesti jos toimija aliarvioi kapasiteettinsa tarkoituksenaan aiheuttaa paineita kapasiteettitakeiden hinnan nousuun.

(94) Viranomaiset katsovat, ettei kapasiteettimekanismi tarjoa minkäänlaista valikoivaa etua tietylle tuotantotekniikan tai kysyntäjouston lajille, koska se on teknisesti neutraali.

(95) Ranskan viranomaisten mukaan komission näkökanta, jonka mukaan kapasiteettimekanismi on valikoiva, koska se koskee ainoastaan kapasiteetin tarjoajia (eikä muita talouden aloja), merkitsisi, että kaikki alakohtaiset toimenpiteet olisivat luonnostaan valikoivia.

4.1.3 *Vaikutus jäsenvaltioiden väliseen kilpailuun ja kauppaan*

4.1.3.1 Asianomaisten huomautukset

(96) Yksikään vastaajista ei ole ottanut tähän kantaa.

4.1.3.2 Ranskan huomautukset

(97) Ranskan viranomaiset katsovat, että kapasiteettimekanismilla ei ole vaikutusta sähkömarkkinoihin – sen enempää kansallisella tasolla kuin suhteissa naapurimaihin – vaan markkinat toimivat entiseen tapaan. Erityisesti viranomaiset katsovat, että kapasiteettimarkkinat eivät muuta sähkön hintaa spot-markkinoilla.

4.2 **Yhteisen edun mukainen tavoite ja tuen tarve**

4.2.1 *Asianomaisten huomautukset*

(98) Vastaajat ovat yleisesti sitä mieltä, että mekanismi on tarpeellinen ja että sen pitäisi olla olennainen osa markkinajärjestelyä. Vain kolme vastaajaa kiistää toimenpiteen tarpeellisuuden seuraavista syistä:

(1) RTE:n vuonna 2015 tekemässä tuotannon riittävyyttä koskevassa analyysissa ei ennakoida minkäänlaisia vajeongelmia;

(2) Ranskassa on tällä hetkellä ylikapasiteettia, mikä käy ilmi siitä, että vuodelle 2017 sertifioidun kapasiteetin määrä on suurempi kuin mikä on tarpeen kulutushuippuun vastaamiseksi; ja

(3) kulutus on viime vuosina pienentynyt ja kulutushuippu on vakaa (RTE oli ennustanut kulutushuipun nousevan).

4.2.2 *Ranskan huomautukset*

4.2.2.1 Toimitusvarmuuden kannalta

(99) Viranomaisten mukaan toimitusvarmuuden kriteeri on määritelty, ja RTE:n tuoreimmissa tutkimuksissa on tunnistettu häiriöriski: RTE:n viimeisimmässä ennakkotilastossa, joka on laadittu ennen mekanismin voimaantuloa (vuonna 2014), talvea 2016–2017 koskeva marginaalivaje on tutkimuksen mukaan 2 GW perusskenaariossa. Vuoden 2015 ennakkotilastossa kyseinen marginaali oli pienentynyt 200 megawattiin talvea 2017–2018 koskevilta osin, mutta tämä oli mekanismin käyttöönoton antaman signaalin ansiota. Kyseiset analyysit on Ranskan mukaan vahvistettu viidenvälisen energiafoorumin (Pentalateral Energy Forum, PLEF) analyyseissa.

(100) ENTSO-E:n suorittamassa riittävyysselvityksessä (raportti Scenario Outlook and Adequacy Forecast) tukeuduttiin sen sijaan deterministisiin menetelmiin: arvioinnissa ei mallinnettu kulutushuippua, joka johtuu kylmyysaalloista ja alttiudesta lämpötilan vaihteluille. Tuloksissa ilmenevät erot johtuvat juuri menetelmäeroista. ENTSO-E yrittää

ottaa käyttöön tavoitemalliin perustuvan menetelmän, jonka soveltaminen vähentää eri ennusteiden välisiä eroja. ENTSO-E:n vuonna 2016 julkaisema Mid-Term Adequacy Forecast ([22]) on ensimmäinen todennäköisyyspohjaisiin menetelmiin perustuva versio, ja se on tältä osin yhdenmukainen PLEF:n ja RTE:n tutkimuksen tulosten kanssa.

(101) Toisin kuin komissio väittää, Ranskan kapasiteettimekanismia ei ole suunniteltu ratkaisemaan mahdollisia rahoitusongelmia (missing money) vaan takaamaan Ranskan sähköjärjestelmän toimitusvarmuus (muun muassa kulutushuippujen aikana) siten, että tuotantovälineiden käytettävyydestä maksetaan korvauksia, sillä siitä ei saada riittävää korvausta yksinomaan energiamarkkinoilta.

(102) Kapasiteettimekanismia täydennetään Ranskassa usein toimenpitein: Toteutetaan siirtoyhteyshankkeita ja tarkistetaan säänneltyjä tariffeja sekä sähkön julkisten siirto- ja jakeluverkkojen kulutustariffeja, jotta niukkuustilanteet voidaan ottaa paremmin huomioon. Kehitetään joustokapasiteettia (esimerkiksi siten, että kysyntäjousto sisällytetään sähkömarkkinoiden sääntelykehyksessä kaikkiin mekanismeihin, kapasiteetin yhdistämistä haittaavia teknisiä ja kilpailullisia esteitä poistetaan ja otetaan käyttöön älymittarit). Lisäksi hyödynnetään uusiutuvia energialähteitä jne.

(103) RTE on tällä välin julkistanut arvionsa vuoden 2016 tuotantokapasiteetin riittävyydestä. Ranskan viranomaisten mukaan RTE:n viimeisin ennakkotilasto ei muuta viranomaisten tekemää analyysia. Se päin vastoin vahvistaa kyseistä analyysia ja osoittaa siten jälleen kerran, että Ranskan huoltovarmuus riippuu tiettyjen lämpövoimaloiden (kuten yhdistetyn syklin kaasuvoimaloiden) tulevaisuudesta ja kulutusjoustosta eli juuri niistä energialähteistä, jotka reagoivat herkimmin kapasiteettimekanismin käyttöönottoon.

Kaavio 3

Vajeindikaattorit lämpövoimaloiden suuren ja pienen osuuden skenaarioissa

		2016-17	2017-18	2018-19	2019-20	2020-21
Lämpövoimaloiden suuren osuuden skenaario	Energiavajeen odotusarvo	2,0 GWh	1,4 GWh	2,5 GWh	2,7 GWh	0,8 GWh
	Tehovajeen odotusarvo	0 h 45	0 h 30	1 h 00	0 h 45	0 h 15
	Kapasiteettimarginaali tai -vaje	4 700 MW	5 400 MW	3 600 MW	3 700 MW	6 600 MW
Lämpövoimaloiden pienen osuuden skenaario	Energiavajeen odotusarvo	8,6 GWh	13,4 GWh	26,5 GWh	26,2 GWh	7,6 GWh
	Tehovajeen odotusarvo	2 h 30	3 h 45	6 h 45	6 h 15	2 h 15
	Kapasiteettimarginaali tai -vaje	600 MW	– 700 MW	– 2 500 MW	– 2 400 MW	900 MW

Lähde: RTE, Ennakkotilasto 2016.

(104) RTE:n mukaan kapasiteettimekanismin puuttuessa ennakkotilastossa 2016 esitetyistä lämpövoimalaskenaarioista (ks. kaavio 3) tulisi käyttää lämpövoimaloiden pienen osuuden skenaariota. Siihen sisältyy tiettyjen tuotantovälineiden sulkeminen; tällaisia ovat muun muassa tuotantovälineet, joiden sulkemista toiminnanharjoittajat ovat tällä hetkellä siirtäneet odottaessaan kapasiteettimekanismin täytäntöönpanoa. Lämpövoimaloiden suuren osuuden skenaariossa sitä vastoin kaikki nykyiset voimalat säilytetään taloudellisista näkökohdista riippumatta: viranomaisten mukaan tämä skenaario ei kovinkaan todennäköisesti toteudu.

([22]) Asiakirja on luettavissa osoitteessa https://www.entsoe.eu/outlooks/maf/Pages/default.aspx.

(105) Lämpövoimaloiden pienen osuuden skenaariossa huoltovarmuus vaarantuu jo talvella 2017–2018, jos vertailukohdaksi otetaan keskimääräinen talvi. RTE on käyttänyt edelleen oletuksena lämpövoimaloiden pienen osuuden skenaariota ja laskenut tehovajeen odotusarvon simuloimalla seuraavalle viidelle vuodelle äärimmäisen talven, jossa esiintyy kylmyysaalto. Laskelman tulokset esitetään kaaviossa 4.

Kaavio 4

Tehovajeen odotusarvo äärimmäisenä talvena (tuntia)

	2016–17	2017–18	2018–19	2019–20	2020–21
Tehovajeen odotusarvo	5–15	8–21	16–36	14–34	5–13

Lähde: RTE.

(106) Laskelma osoittaa, että tehovajeen odotusarvo ylittää joka kerta Ranskan käyttämän tehovajekriteerin, jonka mukaan tehovajeen odotusarvo saa olla keskimäärin 3 tuntia vuodessa. Ranska huomauttaa, että kapasiteettimekanismilla pyritään valmistautumaan juuri äärimmäisiä talvia varten.

4.2.2.2 Menettelyn aloittamista koskevassa komission päätöksessä esitetyt muut väitteet

(107) Komissio muistutti menettelyn aloittamista koskevan päätöksen johdanto-osan 164 kappaleessa Ranskan kilpailuviranomaisen ehdottaneen, että otetaan käyttöön sähkön julkisten siirto- ja jakeluverkkojen aika- ja kausiperusteisen kulutustariffi (TURPE), jossa muun muassa erotetaan toisistaan suur- ja pienkulutuksen tunnit ja kannustetaan siten teollisuuskäyttäjiä pienentämään kysyntää kulutushuippujen aikana. Ranska on vahvistanut, että TURPE on jo aika- ja kausiperusteinen tariffi, jonka hinnat vaihtelevat vuodenaikojen, viikonpäivien ja/tai vuorokaudenaikojen mukaan.

(108) Menettelyn aloittamista koskevan päätöksen johdanto-osan 153 kappaleessa komissio katsoi, etteivät (valinnaisessa normatiivisessa sertifiointijärjestelmässä käytettävät) ns. pienennyskertoimet (de-rating factors) olleet riittävän selkeät. Ranskan selityksen mukaan valinnaisessa normatiivisessa sertifiointijärjestelmässä sertifioitu kapasiteettitaso vastaa laitoksen tuottamaa keskimääräistä tehoa HK2-tunteina kaikkina aiempina vuosina kerrottuna laitoksen vaikutuskertoimella (tai pienennyskertoimella). Tällaiset vaikutuskertoimet (85 % jokivoimaloille, 70 % tuulivoimaloille ja 25 % aurinkovoimaloille) osoittavat, että keskimääräinen käytettävyys HK2-tunteina ei tuo tärkeimpien energialähteiden tapauksessa täydellisesti ilmi niiden vaikutusta todellisen häiriöriskin pienenemiseen seuraavien syiden vuoksi: i) laitoksen käytettävyyden ja järjestelmän kuormitustilanteiden välinen korrelaatio (jota ei esiinny hallittavissa olevan kapasiteetin tapauksessa) ja ii) vaihteleva käytettävyysprofiili HK2-tunteina (hallittavissa olevan kapasiteetin käytettävyysprofiili on tasainen), millä on vaikutusta, sillä häiriön todennäköisyys ei ole tasainen HK2-tuntien aikana. Toimitusvuosien 2017, 2018 ja 2019 vaikutuskertoimien laskennassa on käytetty RTE:n ennakkotilaston skenaarioita, ja laskelmat perustuvat suureen määrään tilastollisia sarjoja.

4.3 **Tuen tarkoituksenmukaisuus**

4.3.1 *Joustokapasiteetin tarjoajien välinen syrjintä*

4.3.1.1 Asianomaisten huomautukset

(109) Suurin osa vastaajista mainitsee implisiittisen ja eksplisiittisen kysyntäjouston tarjoajien välisen oletetun syrjinnän. Suurin osa näistä (5) katsoo, että mekanismi suosii eksplisiittistä kysyntäjoustoa, koska implisiittiselle kysyntäjoustolle on asetettu aktivointivelvoite, jota pidetään pikemminkin rajoittavana. Kaksi vastaajaa on huomauttanut, että käytetyn toimitusvarmuuskriteerin mukaan eksplisiittinen joustokapasiteetti pitäisi aktivoida vain joka kymmenes vuosi (koska mekanismi on suunniteltu kerran kymmenessä talvessa esiintyvälle kulutushuipulle). Tästä syystä ne katsovat, että HK2-tuntien määrän (eksplisiittisen kysyntäjouston käytettävyys)

tulisi olla kymmenen kertaa suurempi kuin HK1-tuntien määrä (implisiittinen kysyntäjousto eli kysynnän todellinen vähentäminen). Kaksi vastaajaa on tästä eri mieltä ja huomauttaa, että niiden mielestä implisiittisen kysyntäjouston ehdot ovat edullisemmat, koska eksplisiittisen kysyntäjouston tarjoajien on maksettava sertifiointikustannukset. Kaksi vastaajaa katsoo, että Ranskan viranomaiset ovat löytäneet oikean tasapainon kahden joustopalvelujen tarjoajatyypin velvoitteiden välille.

4.3.1.2 Ranskan huomautukset

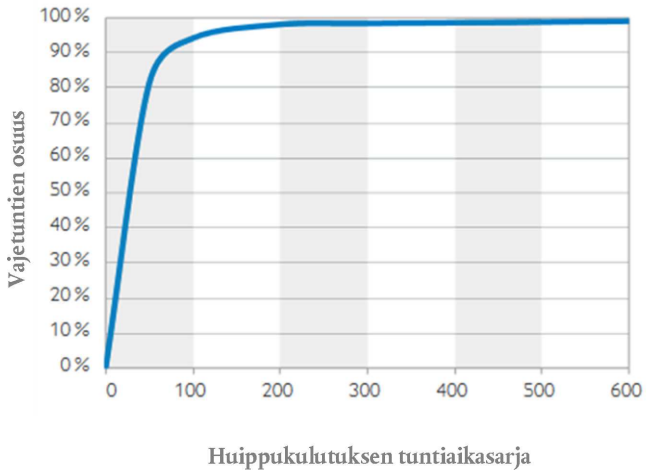
(110) Ranska on puolustautunut korostamalla että kahden joustopalvelujen tarjoajatyypin erilaisia velvoitteita. Ranskan viranomaisten mukaan erilaiset ehdot ovat tarpeen juuri siksi, että molemmat kapasiteettilajit voivat osallistua mekanismiin. Koska implisiittisesti hyödynnettävältä kysyntäjoustolta edellytettävä vastike on suurempi (aktivointi vs. käytettävyys), on tietenkin loogista, että niiden päivien määrä, jota se koskee (HK1-päivät), on pienempi kuin niiden päivien määrä, joiden aikana eksplisiittisen kysyntäjouston tarjoajan on oltava käytettävissä.

(111) Jotkin asianomaiset osapuolet olivat kuitenkin huolestuneita siitä, että vaikka HK2-jakso onkin pitempi kuin HK1-jakso, se on mahdollisesti alimitoitettu. Ranskan mukaan HK1- ja HK2-jaksojen mitoittaminen on monimutkainen kysymys, johon vastaaminen edellyttää väistämättä kompromissia. RTE on tehnyt selvityksiä saadakseen aikaan tyydyttävän kompromissin, jonka tulokset on esitetty kapasiteettimekanismin sääntöjä koskevan ehdotuksen oheisraportissa Rapport d'accompagnement de la proposition de règles du mécanisme de capacité (2014).

(112) Yhteenvetona voidaan todeta, että Ranskan viranomaiset päättivät hyväksyä HK1-jakson määräksi 100–150 tuntia, jotta se kattaisi huippukulutustunnit (ks. kaavio 5) ja jotta siitä kävisi ilmi kysyntäjoustoa tarjoavien kuluttajien osuus häiriöriskin pienentämisessä.

Kaavio 5

Vajeen ja huippukulutustuntien väliset yhteydet

Lähde: RTE, Rapport d'accompagnement de la proposition de règles du mécanisme de capacité (2014), s. 139.

(113) Ranskan mukaan HK2:n pitäisi olla pitempi kuin HK1 (sillä aktivoinnin käsite on tiukempi kuin käytettävyyden käsite), mutta HK2 ei saisi olla myöskään liian pitkä, jotta se ei asettaisi aiheettomasti joitakin energialähteitä ja erityisesti kysyntäjoustoa heikompaan asemaan. Samasta RTE:n selvityksestä käy ilmi, että 99 prosenttia vajetunneista sisältyy 300 huippukulutustuntiin ja että sen vuoksi kohdennettu HK2-jakso, joka sisältää 100–300 huippukulutustuntia on johdonmukainen valinta, jonka avulla eksplisiittisen joustokapasiteetin vaikutus häiriöriskin pienentämiseen voidaan arvioida asiaankuuluvasti.

(114) Ranskan viranomaiset hyväksyivät määräksi 250 tuntia tämän 100–300 tunnin jakson sisällä. Kyseisen määrän avulla voidaan i) kattaa lähes 99 prosenttia vajetunneista (ks. kaavio 5), eikä se siis johda heikompaan riskin kattamisasteeseen kuin jos valittaisiin 300 tunnin enimmäismäärä, ii) parantaa eksplisiittisen kulutusjouston käytettävyyttä suhteessa muihin energialähteisiin ([23]). Saman toimitusvarmuustason varmistamiseksi Ranskan viranomaiset ovat päättäneet hyväksyä HK2-jaksolle enintään 250 tuntia maksimoidakseen eksplisiittisen kysyntäjouston vaikutuksen samalla häiriöriskin kattamisasteella.

(115) Varautuminen HK2-jaksoon, joka on kymmenen kertaa pidempi kuin HK1-jakso, tarkoittaisi tuotantovälineiden ja kysyntäjouston käytettävyyden arvioimista 1 000–1 500 tunnilta. Koska joustokapasiteetin käytettävyys on rajallista pidempinä ajanjaksoina, käytettävyysvelvoitteen laajentaminen vähentäisi joustokapasiteetin mahdollista arvoa kapasiteettimekanismin kannalta. Teollisuuden kysyntäjoustoa voitaisiin saada käyttöön 100 MW noin sadalta tunnilta mutta ei tuhannelta tunnilta, ja sen katsottaisiin tällöin vastaavan 20 MW:n sähköntuotantoa lämpövoimalassa, vaikka selvitykset osoittavat, että tällaisen kysyntäjouston vaikutus häiriöriskin pienentämiseen vastaa 90 MW:n sähköntuotantoa lämpövoimalassa. Jotta joustopalvelujen tarjoajat ja sähköntuottajat voisivat kilpailla keskenään tasapuolisesti, Ranskan viranomaiset ovat päättäneet olla käyttämättä HK2-jaksoa, joka on kymmenen kertaa pidempi kuin HK1-jakso, ja käyttää sen sijaan kohdennettua HK2-jaksoa.

(116) Ranskan viranomaiset muistuttavat lisäksi, että kapasiteettimekanismissa määrätään (spontaanin aktivoinnin puuttuessa) kapasiteetin käytettävyyden valvonnasta, jonka avulla voidaan taata, ettei käytettävyyssitoumuksen ja aktivointisitoumuksen välillä ole hukkavaikutusta.

(117) Ranskan viranomaiset ovat kuitenkin valmiit vahvistamaan sääntöihin muitakin kuin nyt hyväksyttyjä arvoja, mutta ne katsovat, että itsenäisiä joustopalvelujen tarjoajia ja sähköntoimittajia kohdellaan tasapuolisesti nykyisin voimassa olevassa kehyksessä. Ne siis katsovat, että HK1:n ja HK2:n välinen suhde olisi säilytettävä ensimmäisten toimitusvuosien osalta ennallaan. Mekanismin arvoa voidaan tarkastella uudelleen, jos lähetetyt signaalit eivät ole riittävän relevantteja, ja tällainen arviointi voidaan ottaa osaksi kapasiteettimarkkinoiden toimivuuden arviointia.

4.3.2 *Valtioiden rajat ylittävän kapasiteetin sulkeminen mekanismin ulkopuolelle*

4.3.2.1 Asianomaisten huomautukset

(118) Menettelyn aloittamista koskevaan päätökseen saatujen huomautusten mukaan markkinatoimijat ovat hyvin yksimielisiä siitä, että Ranskan mekanismi olisi avattava valtioiden rajat ylittävälle kapasiteetille asteittain (eli vaarantamatta mekanismin käynnistämistä tammikuussa 2017).

4.3.2.2 Ranskan esittämät huomautukset ja korjaustoimenpiteet

(119) Ranska on vastannut huomautuksiin ehdottamalla hybridimallia, jossa ulkomainen kapasiteetti otetaan yksiselitteisesti huomioon siten, että korvauksia maksetaan sekä rajayhdysjohdoista että ulkomaisesta tuotanto- ja joustokapasiteetista. Ehdotuksen mukaan huomattavin korvaus maksetaan niukkuuden mukaan joko rajayhdysjohdoista tai ulkomaisesta kapasiteetista.

(120) Ehdotuksessa edellytetään, että ulkomaisen tuotanto- ja joustokapasiteetin tarjoajat hankkivat yhteenliitäntäluvan, jotta ne voiva saada sertifioinnin ja sen jälkeen tarjoa kapasiteettitakeitaan Ranskan kapasiteettimarkkinoilla.

(121) Lupia myönnetään rajakohtaisesti sen perusteella, mikä on kunkin naapurijäsenvaltion osuus toimitusvarmuudesta Ranskassa. Sen jälkeen luvat huutokaupataan ”rajakohtaisesti”. Koko naapurivaltion tuotanto- ja joustokapasiteetti, joka on liitetty Ranskan verkkoon tietyllä rajayhdysjohdolla, voi osallistua kyseistä rajayhdysjohtoa koskevien yhteenliitäntälupien huutokauppaan. Huutokaupat pidetään toimitusvuonna – 1 (jäljempänä ’TV – 1’). Järjestely ei

([23]) RTE korostaa sääntöjä koskevassa oheisraportissa, ettei sillä, onko HK2-jakson pituus 200, 250 tai 300 tuntia ole merkitystä suurimmalle osalle tuotantoketjuista, mutta kysyntäjouston tarjoajat sen sijaan reagoivat pituutta koskevaan päätökseen ja pidempi käytettävyysjakso vaikuttaa niiden panokseen häiriöriskin pienentämisessä.

estä Ranskan mekanismissa sopimuksen tehneiden kapasiteetin tarjoajien osallistumista muihin Euroopan unionin kapasiteettimekanismeihin. Tässä yhteydessä olisikin kyseisten valtioiden kanssa määriteltävä tarjotun palvelun valvonta- ja arviointitavat.

(122) Kun ulkomaisen tuotanto- tai joustokapasiteetin tarjoaja on saanut yhteenliitäntäluvan, se voi hankkia sertifioinnin ja saada kapasiteettitakeet. Sen jälkeen se voi myydä kapasiteettitakeita Ranskan kapasiteettimarkkinoilla.

(123) Ranskan viranomaiset sitoutuvat toteuttamaan edellä mainitun ”pragmaattisen hybridiratkaisun” yksipuolisesti eli lisätä sääntelykehykseensä naapurijäsenvaltioissa sijaitsevien laitosten mahdollisuuden osallistua suoraan Ranskan kapasiteettimekanismiin, mikäli yhteenliitännöille on tarjolla riittävästi siirtokapasiteettia. Kyseisessä sääntelykehyksessä määrätään kuitenkin kyseisten jäsenvaltioiden siirtoverkonhaltijoiden ([24]) kanssa yhteistyöpöytäkirjana tehtävästä sopimuksesta, joka mahdollistaa mekanismin toteuttamisen edellyttämän sertifiointi- ja tarkastusprosessin käyttöönoton.

(124) Elleivät jotkin kyseisten jäsenvaltioiden siirtoverkonhaltijoista ole allekirjoittaneet tällaista pöytäkirjaa, Ranskan viranomaiset sitoutuvat ottamaan käyttöön suojamenettelyn, joka mahdollistaa ulkomaisten kapasiteetin tarjoajien suoran osallistumisen kapasiteettimekanismiin, ja luopumaan siten lopullisesti välilliseen osallistumiseen perustuvasta mallista. Suojamenettely perustuu yhteenliittämiskapasiteetin suoraan osallistumiseen (ratkaisu, joka voidaan ottaa käyttöön ilman muiden jäsenvaltioiden myötävaikutusta ja jonka avulla voidaan ottaa huomioon yhteenliittämiskapasiteetin tuoma arvo Ranskan toimitusvarmuudelle).

(125) Näiden sitoumusten täyttäminen edellyttää, että Ranskan korkein hallinto-oikeus (Conseil d'Etat) tekee vuoden 2012 asetukseen tarkistuksen saatuaan energia-alan neuvottelukunnan (Conseil supérieur de l'énergie), oikeussäännösten kansalliselta arviointineuvostolta (Conseil national d'évaluation des normes), energia-alan sääntelykomitealta ja Ranskan kilpailuviranomaiselta. Ranskan viranomaiset katsovat, että asetusta ei todennäköisesti anneta ennen vuoden 2017 loppua, ja sen jälkeen on vielä tarkistettava sen soveltamissäännöt. Niiden mielestä tämä vaihe voi kestää noin kuusi kuukautta. Ranskan viranomaisten esittämä aikataulu perustuu siis sääntelykehyksen mukauttamiseen vuonna 2018 ja tosiasialliseen soveltamiseen toimitusvuonna 2019.

4.3.3 *Ei merkkejä uusista investoinneista*

4.3.3.1 Asianomaisten huomautukset

(126) Komissio on saanut tästä aiheesta useita vastauksia, joissa esitettiin hyvinkin erisuuntaisia näkemyksiä.

(127) Suurin osa vastaajista (7) katsoo, ettei mekanismi alkuperäisessä muodossaan voi kannustaa tekemään uusia investointeja tuotantolaitoksiin. Useimmiten mainittuja syitä ovat muun muassa, ettei edustavaa hintasignaalia saada riittävän varhaisessa vaiheessa ennen toimitusvuotta, että kapasiteetin hintakatoksi on vahvistettu 40 000 euroa/MW (taseselvitysmekanismiin sovellettavan hintakaton vuoksi) ja ettei mekanismiin sisälly pitkäaikaisia sopimuksia.

(128) Suurin osa vastaajista väittääkin, että mekanismi on sähköntoimittajille ja varsinkin markkinatulokkaille joko liian monimutkainen tai ainakin liian vaikea, jotta ne voisivat laatia arvioita tulevista salkuistaan. Yksi vastaajista korostaa, että tämäntyyppiset ongelmat voitaisiin välttää keskitetyllä kapasiteettimekanismilla.

(129) Kaksi (vakiintunutta) sähköntuottajaa on tästä eri mieltä ja katsoo, että mekanismin avulla voidaan houkutella uusia investointeja erityisesti toimitusvuotta edeltävän neljän vuoden valmistautumisajan vuoksi, että markkinoilla on mahdollista kehittää termiinituotteita. Ne pitävät myös hintasignaalia luotettavana. Ne katsovat lisäksi, että mekanismiin sisältyy riittävästi suojakeinoja, joilla voidaan taata kapasiteettivelvoitteiden läpinäkyvyys ja joita ovat muun muassa RTE:n säännöllisesti julkaisemat ennusteet kullekin toimitusvuodelle vaadittavien kapasiteettitakeiden yleisestä tasosta.

([24]) 13 päivänä heinäkuuta 2009 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2009/72/EY 2 artiklan nojalla siirtoverkonhaltijalla tarkoitetaan ”luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, joka on vastuussa siirtoverkon käytöstä, ylläpidosta ja tarvittaessa kehittämisestä tietyllä alueella, sen mahdollisista yhteyksistä muihin verkkoihin sekä sen varmistamisesta, että verkko pystyy täyttämään kohtuulliset sähkön siirtovaatimukset pitkällä aikavälillä” (EYVL OJ L 211, 14.8.2009, s. 55).

(130) Kaksi muuta (vaihtoehtoisiin sähköntuottajiin kuuluvaa) vastaajaa huomauttaa, että mekanismin päätavoitteena on jatkaa nykyisen kapasiteetin hyödyntämistä eikä niinkään kannustaa tekemään uusia investointeja.

4.3.3.2 Ranskan esittämät huomautukset ja korjaustoimenpiteet

Pitkäaikaisten sopimusten puuttuminen

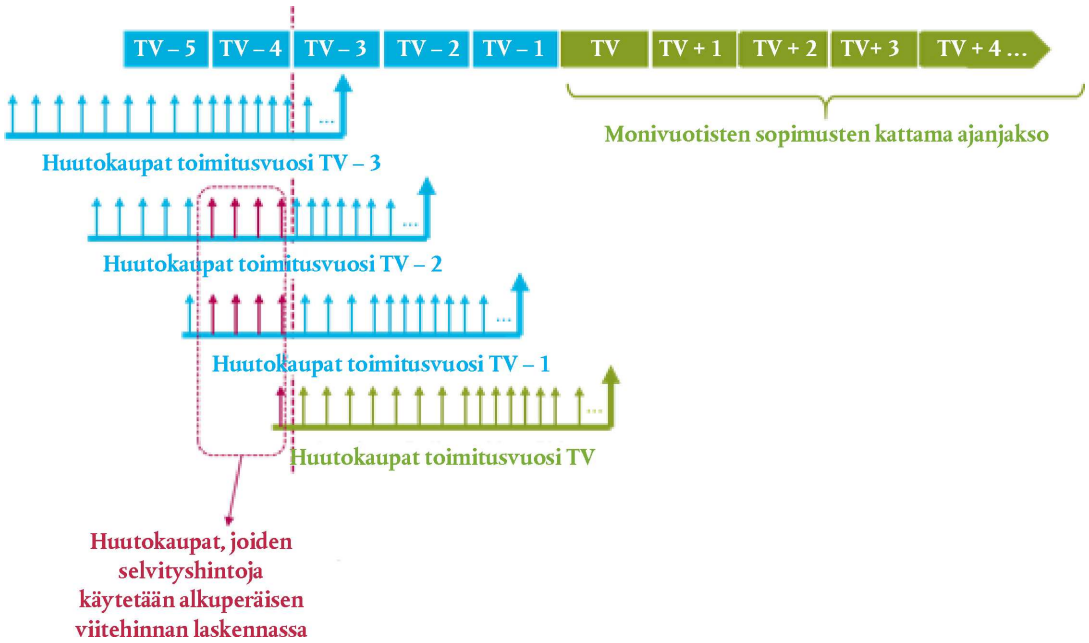
(131) Kolmansilta osapuolilta saadun palautteen perusteella Ranskan viranomaiset ovat sitoutuneet ottamaan käyttöön monivuotiset sopimukset, joilla on tarkoitus edistää investoimista uuteen kapasiteettiin. Järjestelyn piiriin voidaan valita kaikki uusi kapasiteetti ([25]), jolla ei ole vielä käytettävissään tukimekanismia.

(132) Jotta uusien hankkeiden toteuttamiseen jäisi riittävästi aikaa, kapasiteettitakeista järjestetään ensimmäinen huutokauppa EPEX-markkinapaikalla toimitusvuonna TV û– 4. Mahdollisen uuden kapasiteetin tarjoajien on toimitettava tarjouksensa RTE:lle toimitusvuoden TV – 4 viimeisellä neljänneksellä. Tarjouksissa on lähtökohtaisesti oltava ehdotus kapasiteetin hinnasta ja määrästä.

(133) Tämän jälkeen hintakilpailukykyä verrataan ”alkuperäiseen viitehintaan”, jonka yli meneviä tarjouksia ei hyväksytä. Alkuperäinen viitehinta on kapasiteetin painotettu hinta ([26]), joka perustuu paitsi kuluvaa toimitusvuotta (TV) koskevaan, toimitusvuonna TV – 4 järjestettyyn huutokauppaan, myös toimitusvuosia TV – 2 ja TV – 1 koskeviin, samana toimitusvuonna TV – 4 järjestettyihin huutokauppoihin, kuten kaaviosta 6 käy ilmi.

Kaavio 6

Ehdotus alkuperäisen viitehinnan muodostamisesta

Lähde: Ranskan viranomaisten kirje 9. syyskuuta 2016.

([25]) Kriteerit, joiden mukaisesti uuteen kapasiteettiin tehtävät investoinnit erotetaan nykyisten laitosten ylläpitämiseksi tai käyttöiän pidentämiseksi tehdyistä investoinneista, mukautetaan Ranskan lainsäädännössä jo nykyisin oleviin määritelmiin, jolloin investoinnit ”uuteen kapasiteettiin” voidaan erottaa ylläpitoinvestoinneista tai käyttöiän pidentämiseksi tehdyistä investoinneista. Energiakäänteestä ympäristön kannalta kestävän kasvun suuntaan annetulla lailla nro 2015–992 (*loi n° 2015–992 relative à la transition énergétique pour la croissance verte*) muutetun energialain L.311–1 §:ssä säädetään seuraavaa: ”Uusien sähköntuotantolaitosten toiminnan harjoittamiseen on saatava hallinnollinen lupa, jollei L.311–6 §:stä muuta johdu. Tässä pykälässä tarkoitettuina uusina tuotantolaitoksina pidetään myös laitoksia, joiden asennettua tehoa lisätään vähintään 20 prosenttia, sekä laitoksia, joiden ensisijaista energianlähdettä muutetaan.”

([26]) Tarkan painotuksen määrittävät Ranskan viranomaiset markkinoita kuultuaan.

(134) Markkinatoimijat eivät siis saa tietää alkuperäistä viitehintaa etukäteen, vaan se määritellään markkinaneuvottelujen tulosten perusteella.

(135) Ranskan viranomaiset soveltavat sopimuksiin sisältyviin määriin kysyntäkäyrää; se mahdollistaa määrien rajoittamisen tarjouksiin, jotka ovat tosiasiassa kilpailukykyisiä pitkällä aikavälillä. RTE laatii vuosittain kysyntäkäyrän, jonka CRE hyväksyy ja jonka on ilmennettävä uuden kapasiteetin arvoa yhteisölle. Tarkoituksena on varmistaa, että monivuotisella sopimusjärjestelyllä on tosiasiallisesti myönteinen vaikutus kuluttajiin.

(136) Valituksi tulleet kapasiteetin tarjoajat saavat seitsemän vuoden hinnanerosopimuksen, joka vastaa lisämaksua eli syöttöpreemiota (*feed-in premium*). Se tarkoittaa, että tarjoushinnan ja markkinoiden viitehinnan väliset erot johtavat joko eron korvaamiseen (jos markkinoiden viitehinta on tarjoushintaa korkeampi) tai maksun perimiseen (jos markkinoiden viitehinta on tarjoushintaa alempi). Tarkoituksena on kuitenkin kannustaa markkinatoimijoiden pyrkimyksiä maksimoida tuottonsa, joten tuotot, joita syntyy takeiden myynnistä tarjoushintaa korkeampaan hintaan, eivät johda (myynti- ja tarjoushinnan) erotuksen korvaamiseen sijoittajan taholta.

(137) Ranskan viranomaiset suunnittelevat lisäksi ottavansa käyttöön ympäristökriteerejä, joiden perusteella etusija annetaan hiilipäästöiltään pienille sähköntuottajille i) korostamalla ympäristöansioita teknisiltä ja taloudellisilta ominaisuuksiltaan vastaavissa tarjouksissa ja ii) asettamalla ylärajan päästöille, joita uutta kapasiteettia koskevasta erityisjärjestelystä hyötyvä pääomahyödyke voi aiheuttaa. Kasvihuonekaasupäästöjen taso ja muut ympäristökriteerit määritellään säännöissä, ja tarvittaessa voidaan hyväksyä tarjous, joka on ympäristön kannalta suotuisin. Lisäksi jo olemassa olevat laitokset ovat edelleen EU:ssa ja Ranskassa voimassa olevan ympäristösääntelyn piirissä, joten vaatimusten täyttäminen saattaa edellyttää niiltä investointeja.

(138) Ranskan viranomaiset sitoutuvat toteuttamaan vuonna 2019 kapasiteetin valintajärjestelyn, jonka perusteella valittu kapasiteetti on mekanismissa tosiasiallisesti mukana ensimmäisen kerran toimitusvuonna 2023. Lisäksi viranomaiset sitoutuvat toteuttamaan vuonna 2019 monivuotisia sopimuksia koskevan siirtymäjärjestelyn, jota voidaan soveltaa vuosina 2020–2023. Tämä voi tarkoittaa esimerkiksi, että vuonna 2019 aloitetaan toimitusvuotta 2023 koskeva pysyvä järjestely mutta myös toimitusvuosia 2020, 2021 ja 2022 koskeva siirtymäjärjestely.

Sähköntoimittajien vaikeus ennustaa asiakassalkkujensa kehitystä pitkälle tulevaisuuteen

(139) Ranskan viranomaisten mielestä sähköntoimittajat voinevat RTE:n säännöllisten ennusteiden avulla riittävän hyvin ennakoida kapasiteettivelvoitteensa lopullisen tason. Viranomaiset toteavat lisäksi, että sähköntoimittajilla on ainakin mekanismin ensimmäisten vuosien aikana mahdollisuus tasapainottaa kapasiteettinsa ilman ylimääräisiä kuluja toimitusvuoden loppuun saakka.

(140) Edellä esitetystä huolimatta ja tällaisten suojakeinojen täydentämiseksi Ranskan viranomaiset ehdottavat, että kapasiteettimekanismin sääntöihin sisällytetään määräyksiä toimenpiteistä, joilla vaihtoehtoisia sähköntoimittajia autetaan laskemaan kapasiteettivelvoitteensa. Nykysääntöjen mukaan RTE ilmoittaa jokaiselle sähköntoimittajalle alustavan velvoitetason toimitusvuotta seuraavana vuonna ja lopullisen velvoitetason kahden vuoden kuluttua toimitusvuodesta. Lisäksi RTE on kehittänyt välineitä, joiden avulla toimijoille voidaan antaa tietoja niiden velvoitetasosta ennen kyseisten määräaikojen umpeutumista. Ranska ehdottaa, että RTE:lle asetetaan virallinen velvoite tarjota sähköntoimittajille apua velvoitteiden laskennassa antamalla esimerkiksi niiden käyttöön työkaluja, joiden avulla ne voivat ennakoida paremmin kapasiteettivelvoitteensa, ja järjestämällä tilaisuuksia, joiden aikana sähköntoimittajat käyttävät tällaisia työkaluja laatiakseen velvoitteestaan ennusteen. Sähköntoimittajat voivat käyttää tällaisia työkaluja myös pyynnöstä sääntömääräisten tilaisuuksien ulkopuolella.

Toimijoilla ei mahdollisesti tarpeeksi kannustimia tasapainottaa sähkötase ennen toimitusvuotta

(141) Ranskan viranomaiset ovat lisäksi sitoutuneet tarkistamaan tasapainottamistavat kannustaakseen kapasiteetin tarjoajia hankkimaan mahdollisimman tarkkoihin tietoihin perustuvan sertifioinnin. Toimijoihin sovellettavat tasapainotuskustannukset lasketaan nimittäin kunkin toimijan tasapainotettavien määrien mukaan:

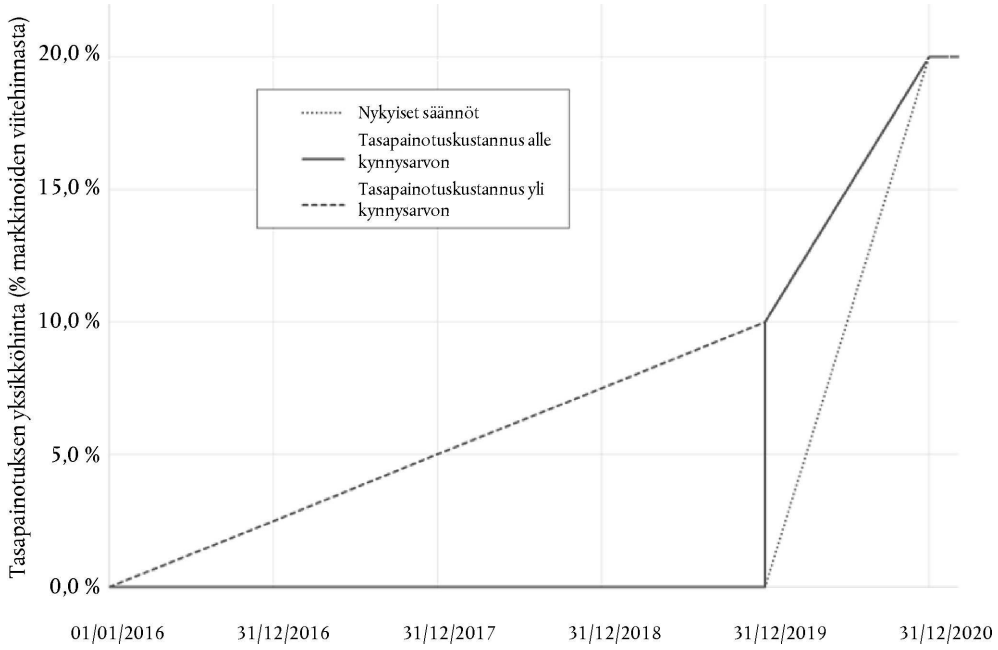
(1) kun tasapainotettavat määrät ovat yhteensä alle 1 GW (absoluuttisten arvojen summa), tasapainotus on ilmaista ennen toimitusvuotta;

(2) kun tasapainotettavat määrät ovat yhteensä yli 1 GW (absoluuttisten arvojen summa), ennen toimitusvuotta tehtävät tasapainotukset ovat maksullisia;

(142) Tasapainotuskustannusten tapauskohtaista kehitystä havainnollistetaan kaaviossa 7, jossa yksikköhinta nousee toimitusvuotta lähestyttäessä (toimitusvuosi: 2020).

Kaavio 7

Esimerkki vuotta 2020 koskeviin tasapainotuksiin ehdotetuista uusista säännöistä (k = 0,2)

Lähde: Ranskan viranomaisten kirje 9. syyskuuta 2016.

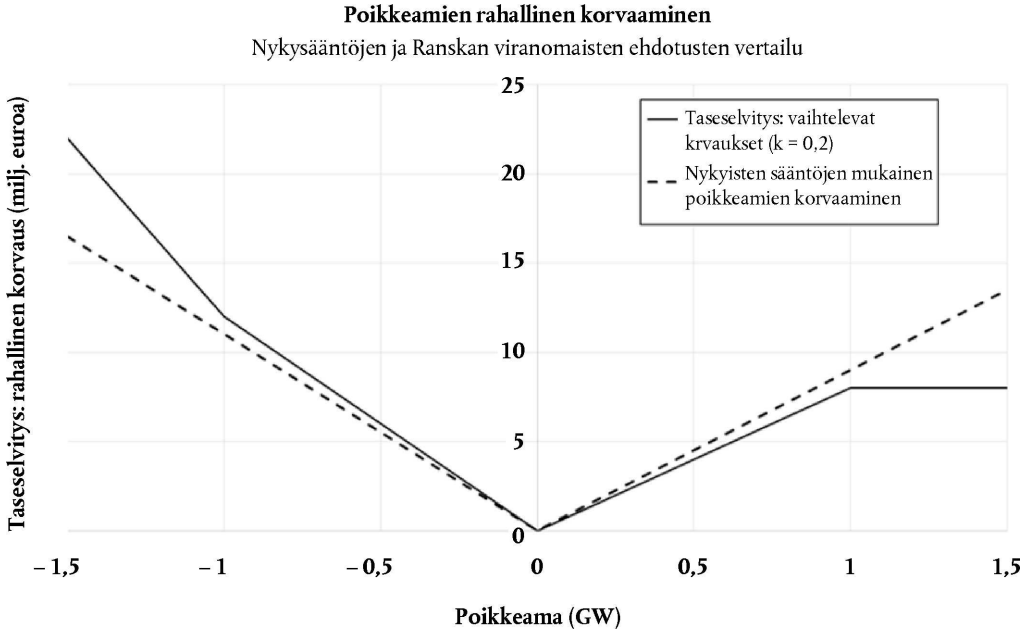
(143) Kapasiteetin tarjoajien on vastedes suoritettava tasapainotus lyhyessä ajassa; se määritellään säännöissä, joita sovelletaan vakavissa tapauksissa (eli toiminnan keskeyttäminen, laitoksen lopullinen sulkeminen ja käytettävyyttä pitkäaikaisesti vähentävät vauriot, joiden vuoksi tuotantovälineitä ei voida käyttää käytettävyysennusteiden mukaisesti) ([27]).

(144) Ranskan viranomaiset ehdottavat myös taseselvitysmekanismiin muutosta, jonka tarkoituksena on estää markkinatoimijoita esittämästä minään ajankohtana negatiivisia tai positiivisia poikkeamia. Varsinkin kannustinkerroin ”k”, jota tasepoikkeamiin sovelletaan, kaksinkertaistetaan (22. tammikuuta 2015 annetussa määräyksessä kertoimeksi oli vahvistettu 0,1 mutta se siis korotetaan 0,2:een). Sitä myös korotetaan entisestään negatiivisten tasepoikkeamien ylittäessä enintään 1 GW:n kynnysarvon, ja hyvitys on entistä pienempi positiivisten tasepoikkeamien ylittäessä enintään 1 GW:n kynnysarvon (viranomaisten on vielä määriteltävä kynnysarvojen tarkka taso markkinoilta saatavan palautteen perusteella, mutta kynnysarvo on joka tapauksessa enintään 1 GW). Näitä muutoksia havainnollistetaan kaaviossa 8.

([27]) Kapasiteetin tarjoajat olivat aiemmin velvollisia ainoastaan ilmoittamaan tapaukset, jotka johtavat yli 100 MW:n poikkeamaan käytettävyysennusteista. Tärkeimpänä erona aiempaan on se, että kapasiteetin tarjoajan ilmoituksen ohella tasetta ei välttämättä tarvinnut tasapainottaa (tarjoaja sai suorittaa tasapainotuksen myöhemmin tai jättää sen tekemättä ja säilyttää poikkeamat). Tasapainotusvelvoite koski ainoastaan tapauksia, joissa laitos suljetaan lopullisesti. Tätä koskeva määräys ei myöskään sisältynyt lainsäädäntöön vaan sertifiointisopimukseen. Nyt se sisällytetään lainsäädäntöön (ylemmänasteisiin säädöksiin).

Kaavio 8

Esimerkki taseselvitystä koskevasta ehdotuksesta, jossa kynnysarvo on 1GW ja k = 0,2

Lähde: Ranskan viranomaisten kirje 9. syyskuuta 2016.

Taseselvityksessä käytettävän hinnan yläraja ei vastaa markkinoilletulon kustannuksia

(145) Ranskan viranomaiset ovat lisäksi sitoutuneet siihen, että säänneltyä hintaa (joka on taseselvityksessä käytettävän hinnan yläraja ja näin ollen välillisesti myös kapasiteettitakeiden hintakatto) korotetaan asteittain seuraavan aikataulun mukaisesti:

(1) Vuonna 2017 säännelty hinta on järjestelyn toteutuksen viivästymisen vuoksi 20 000 euroa/MW, jotta toimijat voivat oppia hallitsemaan markkinoiden toimintaa pienin riskein.

(2) Vuosina 2018 ja 2019 säännelty hinta on 40 000 euroa/MW.

(3) Vuodesta 2020 lähtien säännelty hinta on 60 000 euroa/MW, jotta kapasiteettimekanismi voi tarvittaessa lähettää uuden kapasiteetin tarpeita vastaavia hintasignaaleja markkinoilla, joiden odotetaan olevan tuolloin jo täysin kehittyneet.

(146) Ranskan viranomaiset sitoutuvat lisäksi toimitusvuodesta 2021 alkaen ajantasaistamaan säännellyn hinnan vuosittain siten, että se vastaa arvoltaan markkinoilletulon kustannuksia ja erityisesti yhdistetyn tai avoimen syklin kaasuvoimalasta aiheutuvia kustannuksia sellaisina kuin RTE on ne laskenut ja sääntelyviranomainen on ne hyväksynyt. Hintojen ajantasaistamiseen ei välttämättä sovelleta kapasiteettimekanismin sääntöjen täydellistä tarkistusmenettelyä.

(147) Kyseisen aikataulun ansiosta voidaan i) tehdä säänneltyyn hintaan mahdollinen korotus uutta kapasiteettia koskevan monivuotisen sopimusjärjestelyn voimaantulon yhteydessä ja ii) tiedustella markkinatoimijoiden mielipidettä sekä säännellyn hinnan korottamisesta että uutta kapasiteettia koskevan monivuotisen sopimusjärjestelyn käyttöönotosta ([28]).

([28]) Euroopan komission yksiköt ja Ranskan viranomaiset laativat kapasiteettimekanismia koskevan yksityiskohtaisen tutkimuksen yhteydessä ensimmäisiä analyyseja yhdistetyn syklin kaasuvoimalahankkeisiin tehtävien uusien investointien rahoitustarpeista (analyysit perustuvat Landivisiau-hankkeen rahoitustietoihin ja talousalan kirjallisuuden sisältämiin tietoihin). Analyyseista käy ilmi, että kapasiteetista saatava 60 000 euroa/MW:n vuosituotto vastaa kylläkin suuruusluokaltaan yhdistetyn syklin kaasuvoimaloihin tehtävien uusien investointien kustannuksia, mutta hankkeiden kannattavuus saattaa edellyttää säännellyn hinnan korottamista. Nykyisten rahoitustietojen perusteella hankkeiden kannattavuus voidaan taata vain, jos kapasiteetin tuotto on suuruusluokaltaan lähes 60 000 euroa/MW/vuosi. Tällaista analysointia on jatkettava, jotta säännellyn hinnan korotuksen aiheellisuudesta voidaan tehdä tarkempia johtopäätöksiä ja siten taata, että säännelty hintataso turvaa kuluttajien edut muttei ole sähkömarkkinoille pääsyn este.

(148) Edellä ja menettelyn aloittamista koskevassa päätöksessä esitetyn lisäksi komissio on jo todennut Ranskan viranomaisten kanssa käymissään keskusteluissa pelkäävänsä, ettei ARENH-hinnan ja energiamarkkinoilla sovellettavan sähköhinnan välinen ero eli spread voi toimia kapasiteetin implisiittisenä hintakattona, koska ARENH-tuote sisältää kapasiteettitakeet.

(149) Ranskan viranomaiset ovat vastanneet, että

(1) ARENH-tuotteeseen liittyvien kapasiteettitakeiden määrä on riittävän pieni verrattuna kapasiteettimarkkinoihin kokonaisuudessaan, eikä se näin ollen voi vaikuttaa muiden kapasiteettitakeiden hintaan; ja

(2) nykyinen spread on suurin piirtein 10 euroa/MWh, mikä vastaa 87 600 euroa/MW:n suuruista kapasiteetin hintaa. Koska kapasiteetin säännellyksi hinnaksi on vahvistettu 20 000 euroa/MW/vuosi vuonna 2017, 40 000 euroa/MW/vuosi vuosina 2018–2019 ja 60 000 euroa/MW/vuosi vuonna 2020, ARENH ei ole nykyisin kilpailukykyinen tuote ([29]).

(150) Ne sitoutuvat kuitenkin tutkimaan markkinoiden toimivuudesta myöhemmin laadittavassa arvioinnissa, olisiko ARENH-tuotteen kapasiteettiosuudelle syytä hakea velkarahoitusta (”finansialisaatio”) ([30]), jotta kyseinen tuote ei häiritsisi kapasiteettimarkkinoiden vapaata hinnanmuodostusta.

4.3.4 *Komission muut väitteet*

(151) Komissio totesi menettelyn aloittamista koskevan päätöksen johdanto-osan 182 kappaleessa, että Ranskan on selvitettävä, miksei eräitä 12. huhtikuuta 2012 annetussa Ranskan kilpailuviranomaisen lausunnossa nro 12-A-09 esitetyistä mekanismin parannusehdotuksista ole hyväksytty.

(152) Ranskan viranomaiset ovat selittäneet, että kun otetaan huomioon ehdotetut muutokset (eli tuottajien velvoittaminen ilmoittamaan tuotantolaitostensa käytettävyysennusteet, jotka perustuvat laitosten aiempaan käytettävyyteen, ja valtioiden rajat ylittävän kapasiteetin suoran osallistumisen mahdollistavan mekanismin toteuttaminen) hyväksymättä jää vain kaksi Ranskan kilpailuviranomaisen ehdotusta:

(1) Olisi säädettävä, ettei sertifikaatteja myönnetä (uusiutuvan energian) ostovelvoitteen piiriin kuuluville laitoksille, koska niiden kokonaiskustannukset on jo sisällytetty niiden tuottaman sähkön syöttötariffeihin.

(2) Olisi varmistettava, etteivät vaihtoehtoiset sähköntoimittajat joudu siirtymävaiheessa järjestettävän ehdotuspyynnön rahoittajiksi.

(153) Hylättyä ensimmäistä ehdotusta koskevilta osin viranomaiset ovat selittäneet, että ne olivat päättäneet hyväksyä ostovelvoitteen piiriin kuuluvien laitosten sertifioinnin kunnioittaakseen kapasiteettimekanismin markkinoiden laajuista luonnetta. Jotta voitaisiin välttää korvausten mahdollinen kasautuminen ostovelvoitteen piiriin kuuluville laitoksille, on päätetty, että velvoiteostajat ovat vastuussa tällaisten laitosten sertifioinnista, ja koska niihin liittyvät kapasiteettitakeet ovat velvoiteostajien hallussa, kapasiteetin myynnistä saatavat tulot vähennetään velvoiteostajien saamasta korvauksesta.

(154) Hylättyä toista ehdotusta koskevilta osin viranomaiset ovat selittäneet, että siirtymävaiheen ehdotuspyyntö on päätetty jättää järjestämättä, joten vaihtoehtoisille sähköntoimittajille ei aiheudu mitään kustannuksia. Ne maksavat kuitenkin järjestelyn kustannuksia tulevaisuudessa, koska nykyinen turvajärjestely (*fall-back tender*) kumotaan ja korvataan monivuotisella sopimusjärjestelyllä asetuksen muuttamisen jälkeen.

4.4 **Oikeasuhteisuus**

4.4.1 *Kulutuksen yliarvioiminen*

4.4.1.1 Asianomaisten huomautukset

(155) Tätä kohtaa koskevat kolmansien osapuolten huomautukset on koottu 4.3.3.1 jaksoon.

([29]) Jos ARENH-hinnan ja markkinahinnan välinen *spread* olisi noin 7 euroa/MWh, kapasiteetin hinnaksi tulisi noin 60 000 euroa/MW/vuosi, eli säännelty hinta. Jos ARENH-hinta olisi 42 euroa/MWh, energian hinnan olisi oltava vähintään 35 euroa/MWh, jotta ARENH-hinnan ja markkinahinnan välinen spread voisi toimia kapasiteetin implisiittisenä hintakattona. Ranskan viranomaisten mukaan arviot vuoden 2019 termiinihinnoista eivät ole kuitenkaan tätä suuruusluokkaa.

([30]) ARENH-kapasiteettiosuuden hinnan ”finansialisaatio” edellyttää, että kapasiteetin hinta johdetaan ARENH-tuotteen energiahinnasta.

Ranskan huomautukset

(156) Tätä koskevat Ranskan huomautukset esitetään johdanto-osan 139 kappaleessa.

(157) Kyseisistä huomautuksista riippumatta viranomaiset ehdottavat, että RTE velvoitetaan tarjoamaan vaihtoehtoisille sähköntoimittajille apua kapasiteettivelvoitteen laskennassa, kuten johdanto-osan 140 kappaleessa selostetaan.

4.4.2 *Läpinäkyvyyden puute kapasiteettihinnan määrittämisessä*

4.4.2.1 Asianomaisten huomautukset

(158) Valtaosa vastaajista (13) valittaa puutteellista tiedonsaantia kahdenkeskisistä liiketoimista ja varsinkin konserninsisäisistä liiketoimista, vaikka suurin osa liiketoimista olisi monien vastaajien mielestä tehtävä tässä muodossa. Yksi vastaajista korosti jälleen, että tämäntyyppiset ongelmat voitaisiin välttää keskitetyllä kapasiteettimekanismilla.

(159) Vakiintuneen toiminnanharjoittajan mielestä mekanismi tarjoaa nykymuodossaan riittävät takeet siitä, että (myös konserninsisäiset) liiketoimet ovat läpinäkyviä, muun muassa seuraavista syistä:

(1) velvoite pitää kapasiteettitaerekisterissä erilliskirjanpitoa (erilliset tilit kapasiteetin tarjoajia ja sähköntoimittajia varten); ja

(2) velvoite toimia läpinäkyvästi suhteissa CRE:hen ja sisäisten liiketoimien kuuluminen CRE:n valvontaan.

4.4.2.2 Ranskan huomautukset

(160) Ranskan viranomaiset mainitsevat myös vakiintuneen toiminnanharjoittajan esiin tuomat takeet (joita käsitellään johdanto-osan 160 kappaleessa). Viranomaiset täsmentävät niin ikään, että koska sähköntoimittajien on mukauduttava asiakaskuntansa kehitykseen, olisi ehkä hyvä, että markkinatoimijat voisivat säännöllisin väliajoin järjestettävien huutokauppojen ohella tehdä edelleen myös kahdenkeskisiä kauppoja. Jatkuviin kauppoihin perustuva mekanismi takaisi tällaisen joustavuuden sekä liiketoimien ja hintojen julkisuuden ja auttaisi vähentämään markkinatoimijoiden tiedoissa ilmeneviä eroja. Osallistuminen tällaiseen mekanismiin olisi kuitenkin kallista etenkin jokseenkin pienimuotoista toimintaa harjoittaville sähköntoimittajille. Ranskan viranomaiset ehdottavatkin, että mahdollisuus kahdenkeskisiin liiketoimiin säilytetään: ne täydentävät säänneltyjä markkinoita, joilla jokaisen liiketoimen hinta julkistetaan.

(161) Ne ehdottavat kuitenkin myös lisätakeita, joilla voidaan lisätä kapasiteettikauppojen läpinäkyvyyttä ja edustavuutta.

(162) Mekanismissa edellytetään jo nyt, että EPEX Spot -markkinapaikoilla järjestettävien huutokauppojen hinnat julkistetaan. Jotta kahdenkeskisessä kaupankäyntijärjestelmässä toteutetut liiketoimet vastaisivat läpinäkyvyydeltään tällaisia huutokauppoja, Ranskan viranomaiset ehdottavat, että kaikille toimijoille annetaan oikeus käyttää (anonyymeiksi tehtyjen) kahdenkeskisten liiketoimien rekisteriä, jolloin voidaan varmistaa niiden määrällisten tietojen ja hintojen julkisuus ja samalla taata, että toimijat pysyvät nimettöminä. Asianomaiset osapuolet voivat tällöin ottaa tällaiset tiedot huomioon, kun ne laativat osto- ja myyntistrategioita säänneltyjä huutokauppoja varten.

(163) Huutokauppoja myös lisätään. Ranskan viranomaiset ovat sitoutuneet parantamaan säänneltyjen huutokauppojen markkinalikviditeettiä lisäämällä ensimmäistä toimitusvuotta edeltävän neljän vuoden aikana järjestettävien huutokauppojen määrän 15:een eli lisäämällä yhden uuden huutokaupan toimitusvuodelle TV – 4, neljä toimitusvuodelle TV – 3, neljä toimitusvuodelle TV – 2 ja kuusi toimitusvuodelle TV – 1. Mekanismin alkuperäisessä versiossa Ranskan viranomaiset olivat varautuneet vain kymmeneen huutokauppaan, jotka olisi porrastettu toimitusvuotta edeltävälle kolmelle vuodelle.

(164) Lisäksi Ranskan viranomaiset sitoutuvat siihen, että sääntelykehyksessä asetetaan tietyille kapasiteetin tarjoajille velvoite tarjota sertifikaattejaan markkinoilla seuraavan kaavan perusteella:

(1) TV – 4: 25 prosenttia sertifioidusta kapasiteettitasosta;

(2) TV – 3: joko 25 prosenttia sertifioidusta kapasiteettitasosta tai 25 prosenttia sertifioidun kapasiteetin myymättömästä määrästä sen mukaan, kumpi määrä on suurempi;

(3) TV – 2: joko 25 prosenttia sertifioidusta kapasiteettitasosta tai 50 prosenttia sertifioidun kapasiteetin myymättömästä määrästä sen mukaan, kumpi määrä on suurempi;

(4) TV – 1: joko 25 prosenttia sertifioidusta kapasiteettitasosta tai 100 prosenttia sertifioidun kapasiteetin myymättömästä määrästä sen mukaan, kumpi määrä on suurempi;

(165) Tämä velvoite koskee sertifiointialueen tasevastaavia, joilla on hallussaan 3 GW:n kynnysarvon ylittävä määrä kapasiteettia.

4.4.3 *Joidenkin kapasiteetin tarjoajalajien sulkeminen mekanismin ulkopuolelle*

(166) Kolmansien osapuolten ja Ranskan viranomaisten huomautuksia joustokapasiteetin eri lajien mahdollisesta syrjinnästä käsitellään 4.3.1 jaksossa.

(167) Asianomaisten huomautukset ja Ranskan viranomaisten ehdotukset toimenpiteiksi, joilla voidaan korjata muun muassa valtioiden rajat ylittävän kapasiteetin ja uusien investointien sulkemista mekanismin ulkopuolelle koskevat ongelmat, esitetään 4.3.3 jaksossa.

4.4.4 *EDF:n markkinavoima*

4.4.4.1 Riski kapasiteetin pidättämisestä itsellään

Asianomaisten huomautukset

(168) Kolme neljännestä menettelyn aloittamista koskevaan päätökseen huomautuksia esittäneistä tahoista mainitsee nimenomaisesti riskin, että toimijat voivat Ranskan mekanismissa pidättää kapasiteetin itsellään.

(169) Eräs ranskalainen teollisuuskäyttäjien yhdistys pelkää, että EDF:n intressinä on vaikuttaa korottavasti markkinoiden viitehintaan ja myydä kapasiteetin ylijäämä toimitusvuoden jälkeen, koska

(1) tällaisessa tapauksessa sakko, jonka EDF maksaa tasepoikkeamasta, on paljon pienempi kuin suhteellisen korkeasta markkinoiden viitehinnasta saatavat tulot; ja

(2) kapasiteettikustannus laskutetaan valtaosalta kuluttajista markkinoiden viitehinnan perusteella, ja se heijastuu siten niihin.

(170) Eräs vaihtoehtoinen sähköntoimittaja huomauttaa, että säännellyt huutokaupat eivät todennäköisesti edusta kovinkaan hyvin mekanismissa tehtyjä kauppoja (sähköntoimittajilla on houkutus valita kahdenkeskiset liiketoimet välttääkseen etukäteen suoritettavat käteismaksut), eikä markkinoiden viitehinnassa myöskään oteta huomioon toimitusvuoden aikana ja sen jälkeen toteutettuja liiketoimia, mikä saattaa heikentää entisestään taseselvitysmekanismin ennalta ehkäisevää vaikutusta ja kannustaa siten kapasiteetin haltijoita strategioihin, joilla ne pyrkivät pidättämään kapasiteetin itsellään.

(171) Kyseinen sähköntoimittaja ehdottaa kolmea korjaustoimenpidettä, joilla kapasiteetin tarjoajia voidaan paremmin kannustaa luopumaan kapasiteetin pidättämisestä itsellään:

(1) tarkistetaan markkinoiden viitehinnan peruste;

(2) vahvistetaan taseselvitysmekanismin ennalta ehkäisevää luonnetta; ja

(3) poistetaan turvajärjestely (fall back tender), koska se saattaa kannustaa toimijoita ottamaan käyttöön strategian, jolla ne pyrkivät pidättämään kapasiteetin itsellään.

(172) Vaihtoehtoisten sähköntoimittajien ja -tuottajien yhdistys (Association des fournisseurs et producteurs alternatifs, AFIEG) arvostelee vaihtoehtoa, jossa kapasiteetin voi tasapainottaa ilmaiseksi ennen toimitusvuotta, koska se mahdollistaa yhdistyksen mielestä ydinvoimaloiden käytettävyydellä keinottelun ja siten keinotekoisen kapasiteettivajeen tai ylikapasiteetin luomisen.

Ranskan huomautukset

(173) Menettelyn aloittamista koskevaa päätöksen saaman vastakaiun vuoksi Ranskan viranomaiset ovat tuoneet ilmi halunsa parantaa järjestelyä vähentääkseen markkinavoiman väärinkäytön riskin minimiin.

(174) Ne sitoutuvat etenkin velvoittamaan kapasiteetin tarjoajat sertifioimaan tarkasti etukäteen koko käytettävissä olevan kapasiteettinsa, ja ne ovat rajoittaneet kapasiteetin tarjoajien sertifiointimahdollisuuksia vahvistamalla historiallisille viitearvoille rajat (ns. tunneli, ks. kaavio 9). Kaikki poikkeamat tästä hyväksyttävyysvälistä on perusteltava RTE:lle ja sääntelyviranomaiselle.

Kaavio 9

Esimerkki ”sertifiointitunnelista”

Lähde: Ranskan viranomaisten kirje 9. syyskuuta 2016.

(175) Ranskan viranomaiset ovat lisäksi sitoutuneet tarkistamaan tasapainottamistavat kannustaakseen kapasiteetin tarjoajia hankkimaan mahdollisimman tarkkoihin tietoihin perustuvan sertifioinnin. Ne ehdottavat, että ennen toimitusvuotta tehdyt kaikki yhteenlasketut merkittävät tasapainotukset johtavat seuraamukseen (jos ne ylittävät enintään 1 GW:n kynnysarvon; viranomaisten on vielä määriteltävä kynnysarvon tarkka taso markkinoilta saatavan palautteen perusteella, mutta kynnysarvo on joka tapauksessa enintään 1 GW). Seuraamus, jonka tarkoituksena on saada kapasiteetin tarjoajat luopumaan kapasiteettinsa ali- tai ylisertifioinnista, kasvaa asteittain taseselvitykseen saakka. Kapasiteetin tarjoajien on myös aloitettava tasapainottaminen heti saatuaan tiedon tapahtumasta, jonka vuoksi tuotantovälineiden käytettävyys poikkeaa niiden käytettävyysennusteista (esim. toiminnan keskeyttäminen, laitoksen lopullinen sulkeminen ja käytettävyyttä pitkäaikaisesti vähentävät vauriot).

(176) Viranomaiset ehdottavat myös taseselvitysmekanismiin muutosta, jonka tarkoituksena on estää markkinatoimijoita esittämästä minään ajankohtana negatiivisia tai positiivisia poikkeamia. Varsinkin kannustinkerroin ”k”, jota tasepoikkeamiin sovelletaan, kaksinkertaistetaan. Sitä myös korotetaan entisestään negatiivisten tasepoikkeamien ylittäessä enintään 1 GW:n kynnysarvon, ja hyvitys on entistä pienempi positiivisten tasepoikkeamien ylittäessä 1 GW:n kynnysarvon (viranomaisten on vielä määriteltävä kynnysarvojen tarkka taso markkinoilta saatavan palautteen perusteella, mutta kynnysarvo on joka tapauksessa enintään 1 GW).

(177) Ranskan viranomaiset ovat vastanneet erään vaihtoehtoisen sähköntoimittajan väitteeseen, että turvajärjestely (fall-back tender) voi kannustaa toimijoita ottamaan käyttöön strategioita, joilla ne pidättävät kapasiteetin itsellään. Ne vakuuttavat vastauksessaan, että kyseinen turvajärjestely kumotaan ja korvataan monivuotisella sopimusjärjestelyllä (joka esitetään tämän päätöksen johdanto-osan 131–138 kappaleessa).

(178) Kuten tämän päätöksen johdanto-osan 146 ja 147 kappaleessa todetaan, Ranskan viranomaiset ehdottavat korotusta hintaeroja koskevan korvauksen enimmäismäärään; korvausta käytetään toimitusvarmuuden ollessa vakavasti uhattuna (eli kun negatiivinen tasepoikkeama on yhteensä yli 2 GW). Ehdotuksen mukaan hintakattoa (säänneltyä hintaa) korotetaan asteittain 20 000 eurosta/MW vuonna 2017 40 000 euroon/MW vuosina 2018 ja 2019 ja lopulta 60 000 euroon/MW vuonna 2020. Toimitusvuodesta 2021 alkaen Ranskan viranomaiset ajantasaistavat säännellyn hinnan vuosittain siten, että se vastaa arvoltaan markkinoilletulon kustannuksia (CONE) ja erityisesti yhdistetyn tai avoimen syklin kaasuvoimalasta aiheutuvia kustannuksia sellaisina kuin RTE on ne laskenut ja sääntelyviranomainen on ne hyväksynyt.

4.4.5 *Riski takeiden pidättämisestä itsellään*

4.4.5.1 Asianomaisten huomautukset

(179) Neljää vastaajaa huolettaa erityisesti riski siitä, että toimijat pidättävät kapasiteettitakeet itsellään, tai ainakin riski taemarkkinoiden puutteellisesta likviditeetistä.

(180) Vaihtoehtoisten sähköntoimittajien ja -tuottajien yhdistys AFIEG on huomauttanut, että vaikka mekanismi velvoittaa markkinatoimijat, joilla on ylimääräisiä takeita toimitusvuoden jälkeen (mutta ennen taseselvitystä), myymään ylijäämän huutokaupassa, tämä ei ehkäise riittävästi ennalta toimijoiden pyrkimystä pidättää takeet itsellään *ennen* toimitusvuotta (markkinoiden viitehinnan määrittämisessä huomioitu ajanjakso).

(181) Vastaajat ovat tehneet ehdotuksia, joiden tarkoituksena on kannustaa toimijoita entistä enemmän pyrkimään tasapainoon ennen toimitusvuotta (markkinoiden viitehinnan perusteen tarkistaminen ja taseselvitysmekanismin ennalta ehkäisevän vaikutuksen vahvistaminen), minkä lisäksi ne ehdottavat lisäksi kahta toimenpidettä, joilla kapasiteettitakeiden saatavuutta voidaan parantaa:

(1) EDF velvoitetaan myymään takeensa jollakin tavalla edelleen (esimerkiksi ns. takeiden siirto-ohjelman välityksellä tai asettamalla se markkinatakaajan asemaan); tai

(2) ARENH-tuotetta parannetaan seuraavasti: a) Otetaan käyttöön ARENH-kapasiteettituote. Tätä varten ARENH on jaettava kahdeksi erilliseksi tuotteeksi eli kapasiteetti- ja energiatuotteeksi, ja jokainen sähköntoimittaja voisi vapaasti merkitä itselleen jommankumman tuotteen tai molemmat yhtä aikaa. Tämän lisäksi tai vaihtoehtona b) tarkistetaan ylöspäin ARENH-energiatuotteeseen liitettävän kapasiteetin määrää (1,15 taetta/ARENH-MW). Ranskan viranomaiset ovat tältä osin korostaneet, että sähköntoimittajat ovat velvollisia tekemään julkisen myyntitarjouksen kaikista niiden omat tarpeet ylittävistä takeista. Niiden mielestä näin voitaneen välttää se mahdollisuus, että toimijat pidättävät kapasiteetin itsellään. Lisäksi ne toteavat, että osa vakiintuneen toiminnanharjoittajan hallussa olevista kapasiteettitakeista siirtyy ARENH:n välityksellä automaattisesti vaihtoehtoisille sähköntoimittajille ja että sääntelyviranomainen valvoo vastedeskin markkinavoiman mahdollista väärinkäyttöä.

4.4.5.2 Ranskan huomautukset

(182) Tällaisten huolenilmausten vuoksi Ranskan viranomaiset ovat sitoutuneet tarkistamaan mekanismia johdanto-osan 165 ja 166 kappaleessa esitetyllä tavalla siten, että kapasiteetin tarjoajat velvoitetaan tarjoamaan tietty vähimmäismäärä takeita jokaisessa ennen toimitusvuotta järjestettävässä huutokauppasessiossa. Lisäksi järjestetään ylimääräisiä huutokauppoja johdanto-osan 164 kappaleessa esitetyllä tavalla.

4.4.6 *Määräävässä asemassa olevan vakiintuneen toiminnanharjoittajan hintapainostusriski*

4.4.6.1 Asianomaisten huomautukset

(183) Kaksi vastaajaa viittaa Ranskan kilpailuviranomaisen vuonna 2012 antamaan lausuntoon ja kantaa huolta vakiintuneen toiminnanharjoittajan tuotannon ja myynnin ristiintukemisesta (eli siitä, että kapasiteettitakeita myydään kilpailijoille tuotannon ja myynnin välillä sovellettavaa siirtohintaa korkeampaan hintaan, mikä johtaa kilpailijoiden sulkemiseen sähköntoimitusmarkkinoilta). Tällainen ristiintukeminen voi niiden mielestä aiheuttaa hintapainostusta vaihtoehtoiselle sähköntoimittajalle, jolla ei ole pääomahyödykkeitä, koska se joutuu kapasiteetti-velvoitteensa täyttämiseksi hankkimaan takeet markkinoilta.

4.4.6.2 Ranskan huomautukset

(184) Mahdollisesta saalistushinnoittelusta (hintaruuvista, hintapainostuksesta) Ranskan viranomaiset ovat muistuttaneet, että Ranskan kilpailuviranomainen valvoo jo tällaisia kilpailun vastaisia menettelytapoja ja määrää niistä seuraamuksia.

(185) Jotta tällaiset menettelytavat olisi helpompi havaita, viranomaiset tiukentavat sääntöjä velvoittamalla vertikaalisesti integroituneet toimijat ilmoittamaan energia-alan sääntelykomitealle, millä menetelmällä ne ottavat kapasiteettitakeiden hinnan huomioon tarjouksissaan.

(186) Ne myös täsmentävät säännöissä selvemmin, että vertikaalisesti integroituneet toimijat ovat velvollisia ilmoittamaan hinnan kaikille kapasiteettitakeita koskeville sisäisille liiketoimille. Näin poistetaan lainsäädännössä oleva aukko, joka mahdollistaa takeiden ilmaisen siirron.

(187) Ranskan viranomaiset ovat lisäksi sitoutuneet myöntämään markkinatoimijoille täydet käyttöoikeudet kapasiteettitaerekisteriin, johon kahdenkeskiset liiketoimet kirjataan, ja takaamaan, että toimijat pysyvät siellä nimettöminä.

4.5 **Kilpailuun ja kauppaan kohdistuvien kielteisten vaikutusten välttäminen**

4.5.1 *Uuden tuotantokapasiteetin osallistumisen esteet*

(188) Uuden tuotantokapasiteetin osallistumista Ranskan kapasiteettimekanismiin koskevia kolmansien osapuolten huomautuksia sekä Ranskan viranomaisten kommentteja ja korjaustoimenpiteitä käsitellään 4.3.3 jaksossa.

(189) Ranskan viranomaiset ilmoittivat 17 päivänä joulukuuta 2015 päivätyssä vastauksessaan menettelyn aloittamista koskevaan päätökseen, että ehdotetun mekanismin tarkoituksena ei ole välttämättä tuottaa uusia laajoja investointeja, jotka lisäisivät kokonaistuotantokapasiteettia, vaan pikemminkin taata tarvittavan kapasiteetin käytettävyys esimerkiksi talvisen kylmyysaallon aikana.

(190) Ranskan viranomaiset myönsivät kuitenkin, että mekanismin on mahdollistettava uuden tuotantokapasiteetin kilpaileminen olemassa olevan tuotantokapasiteetin kanssa ja että markkinatulokkaita varten tarvitaan kilpailua helpottavat vakaammat puitteet. Tämän ongelman korjaamiseksi on ehdotettu kahta uutta tekijää:

(1) Säänneltyä hintaa korotetaan ajan mittaan asteittain ensin vuoden 2017 hinnasta eli 20 000 eurosta/MW 40 000 euroon/MW toimitusvuosina 2018 ja 2019 ja lopulta 60 000 euroon/MW toimitusvuonna 2020, kuten johdanto-osan 146–148 kappaleessa kuvataan. Toimitusvuodesta 2021 alkaen viranomaiset tarkistavat säänneltyä hintaa vuosittain siten, että se vastaa arvoltaan markkinoilletulon kustannuksia (CONE) ja erityisesti yhdistetyn tai avoimen syklin kaasuvoimalasta aiheutuvia kustannuksia sellaisina kuin RTE on ne laskenut ja sääntelyviranomainen on ne hyväksynyt.

(2) Toteutetaan johdanto-osan 131–138 kappaleessa kuvattu, uutta tuotantokapasiteettia koskeva monivuotinen CFD-hinnanerosopimusten järjestelmä.

4.5.2 *Implisiittisen ja eksplisiittisen joustokapasiteetin tarjoajien välinen syrjintä*

(191) Tätä kohtaa koskevia kolmansien osapuolten ja Ranskan viranomaisten huomautuksia käsitellään 4.3.1 jaksossa.

4.5.3 *Ulkomaisen kapasiteetin suora osallistuminen*

(192) Ulkomaisen kapasiteetin suoraa osallistumista Ranskan kapasiteettimekanismiin koskevia kolmansien osapuolten huomautuksia sekä Ranskan viranomaisten huomautuksia ja korjaustoimenpiteitä käsitellään 4.3.2 jaksossa.

(193) Ranskan viranomaiset ehdottivat vastauksena komission ja kolmansien osapuolten esiintuomiin ongelmiin hybridimallia, jossa myönnetyt yhteenliitäntäluvat mahdollistaisivat Ranskan rajanaapureina olevissa jäsenvaltioissa sijaitsevan tuotanto- ja joustokapasiteetin osallistumisen mekanismiin, kuten johdanto-osan 119–125 kappaleessa todetaan. Ranskan viranomaiset katsovat, että tämä lähestymistapa on niiden periaatteiden mukainen, jotka on esitetty Euroopan komission kapasiteettimekanismeja koskevaan toimialatutkintaan liitetyn komission yksiköiden valmisteluasiakirjan liitteessä 2.

4.5.4 *Erot vakiintuneen toiminnanharjoittajan ja sen nykyisten ja potentiaalisten kilpailijoiden tiedoissa*

4.5.4.1 Sähköntoimittajien vaikeus ennustaa asiakassalkkujensa kehitystä pitkälle tulevaisuuteen

Asianomaisten huomautukset

(194) Tätä kohtaa koskevat kolmansien osapuolten huomautukset on koottu 4.3.3.1 jaksoon.

Ranskan huomautukset

(195) Tätä koskevat Ranskan huomautukset esitetään johdanto-osan 139 kappaleessa.

(196) Ranskan viranomaisten viimeinen ehdotus on auttaa sähköntoimittajia arvioimaan paremmin tulevia asiakassalkkujaan ja luoda tälle tuelle sääntöihin selkeät puitteet, kuten johdanto-osan 140 kappaleessa on selitetty.

4.5.4.2 Läpinäkyvyyden puute kapasiteettihinnan määrittämisessä

Asianomaisten huomautukset

(197) Tätä kohtaa koskevia kolmansien osapuolten huomautuksia käsitellään johdanto-osan 159 ja 160 kappaleessa.

Ranskan huomautukset

(198) Viimeinen tätä kohtaa koskeva ehdotus on tarjota sähköntoimittajille joustavuutta mahdollistamalla kahdenkeskinen kaupankäynti siten, että samalla varmistetaan säännellyn markkinapaikan likviditeetti ja kahdenkeskisen kaupan läpinäkyvyys, kuten 4.4.2 jaksossa on kerrottu.

5. **TOIMENPITEEN ARVIOINTI**

5.1 **SEUT-sopimuksen 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu valtiontuki**

(199) Komissio oli jo todennut menettelyn aloittamista koskevan päätöksen johdanto-osan 143 kappaleessa, että mekanismi on SEUT-sopimuksen 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua valtiontukea.

5.1.1 *Toimenpiteen yhteys valtioon ja valtion varojen käyttö*

(200) Ranskan kapasiteettimekanismiin mahdollisesti liittyvien valtion varojen osalta todetaan, että Ranskan viranomaiset myöntävät kapasiteettitakeet kapasiteetin tarjoajille veloituksetta. Lisäksi ne luovat näille takeille markkinat määräämällä sähköntoimittajille kiintiövelvoitteen, joka liittyy niiden asiakkaiden kysyntähuippuihin. Näin ollen ne luovat sertifikaateille kysyntää ja sen myötä arvoa. Sen sijaan, että sertifikaatteja myytäisiin tai huutokaupattaisiin kapasiteetin tarjoajille, valtio myöntää ne niille maksutta ja siis luopuu julkisista varoista.

(201) Ranskan viranomaiset tai kolmannet osapuolet eivät ole esittäneet väitteitä, jotka kyseenalaistaisivat tämän analyysin.

(202) Komissio on sitä vastoin sittemmin hyväksynyt vielä yhden päätöksen, jossa vahvistetaan, että uusiutuvista energialähteistä energiaa tuottavien voimalaitosten sertifiointiin perustuva tukijärjestelmä on valtiontukea ([31]). On syytä huomata, että tässä tapauksessa vihreille sertifikaateille ei ollut taattu vähimmäishintaa.

(203) Ei ole myöskään asianmukaista erottaa tarkasteltavana olevaa asiaa Romanian vihreiden sertifikaattien tapauksesta sillä perusteella, että Ranskan mekanismin puitteissa sähköntoimittajilla olisi mahdollisuus valita, siirtävätkö ne kapasiteettitakeiden hankintakustannukset kuluttajille vai eivät. Tosiasiassa kapasiteettitakeen hinta on pakko sisällyttää ainakin säänneltyihin myyntitariffeihin energialain säädösosan kodifioinnista 30 päivänä joulukuuta 2015 annetun asetuksen n° 2015–1823 (Décret n° 2015–1823 relatif à la codification de la partie réglementaire du code de l'énergie) R 337–19 §:n nojalla. Lisäksi Ranskan viranomaiset ovat väittäneet, että markkinahinnan (markkinoiden viitehinnan, jota käytetään taseselvityksessä) on oltava huutokauppojen loppuhintojen keskiarvo (eikä siinä voida huomioida kahdenkeskisen kaupankäynnin hintoja) juuri markkinoiden viitehinnan siirrettävyyden varmistamiseksi. Markkinoiden viitehinnan siirrettävyys tarkoittaa mahdollisuutta siirtää markkinoiden viitehinta sähköntoimittajien ja asiakkaiden välisiin myyntisopimuksiin, mitä Ranskan viranomaisten mukaan suuri osa toimijoista toivoo. Tämä vahvistaa, että suuri osa sähköntoimittajista, elleivät kaikki, aikovat laskuttaa kapasiteettitakeiden hankintakustannukset asiakkailtaan.

(204) Lisäksi Ranskan viranomaisten alun perin laatimaan kapasiteettimekanismiin sisältyi lisäjärjestelynä tarjouskilpailumenettely, jota viranomaiset olisivat voineet käyttää varakeinona, jos kapasiteettimarkkinat eivät olisi kannustaneet uuden kapasiteetin rakentamiseen silloin, kun sitä olisi tarvittu lisää. Tällainen valtion mahdollisuus puuttua suoraan markkinoiden toimintaan tukee näkemystä, että kapasiteettimekanismi on valtiontukea.

(205) Lisäksi jotkin muutokset, joita Ranska on tehnyt kapasiteettimekanismiin niiden huomautusten perusteella, joita asianomaiset ovat tehneet komission menettelyn aloittamista koskevassa päätöksessä esittämien epäilyjen johdosta, on sinällään katsottava valtiontueksi. Tämä koskee monivuotisia sopimuksia, joilla valtio takaa tuensaajille varman kapasiteetista saatavan tulon seitsemän vuoden ajaksi. Valtiolla on mekanismissa keskeinen rooli: ensinnäkin valtio velvoittaa RTE:n tekemään sopimuksia uuden kapasiteetin tarjoajien kanssa sikäli kuin ne ovat kilpailukykyisiä ja toiseksi näiden sopimusten välityksellä uuden kapasiteetin tarjoajat voivat luottaa saavansa kapasiteetilleen kiinteän hinnan seitsemän vuoden ajaksi.

([31]) SA.37345 (2015/NN) – Polish certificates of origin system to support renewables and reduction of burdens arising from the renewables certificate obligation for energy intensive users.

5.1.2 *Valikoiva etu*

(206) Komissio katsoo, että EDF:n ja erään Ranskassa pääasiassa tukkumyynnin alalla toimivan yhtiön esittämä väite, jonka mukaan mekanismi on julkisen palvelun velvoite, sillä kapasiteetista maksettava korvaus on vastiketta kapasiteetin tarjoajien tuottamasta palvelusta, on käsitelty jo menettelyn aloittamista koskevassa päätöksessä. Komissio totesi menettelyn aloittamista koskevassa päätöksessä, että markkinat eivät voi tarjota palvelua eivätkä arvioida sitä rahamääräisesti. Ranskan viranomaiset ovat joutuneet luomaan markkinat asettamalla sähkömarkkinoiden eri toimijoille käytettävyyttä ja kapasiteettitakeiden noudattamista koskevat velvoitteet, jotta käytettävyys arvioitaisiin rahamääräisesti. Näiden kapasiteettimarkkinoiden luomisen ansiosta kapasiteetin tarjoajat saavat varoja, joita ne eivät saisi muutoin, minkä vuoksi ne saavat edun, jota ne eivät olisi saaneet ilman viranomaisten luomia markkinoita.

(207) EDF ja toinen vertikaalisesti integroitunut sähköyhtiö olivat väittäneet, että kapasiteettimekanismi ei tuo valikoivaa etua kapasiteetin tarjoajille, koska kaikki mekanismiin osallistuvat toimijat ovat tosiasiallisesti ja juridisesti samassa tilanteessa ja koska niitä kohdellaan täysin yhtäläisesti. Myös tätä väitettä on käsitelty jo menettelyn aloittamista koskevassa päätöksessä. Komissio muistuttaa näkemyksestään, jonka mukaan mekanismista koituva etu on valikoivaa, koska mekanismista tuetaan kapasiteetin tarjoajia mutta ei muita talouden aloja.

(208) Koska myöskään Ranska ei ole tuonut esiin uusia perusteluja, komissio pitäytyy menettelyn aloittamista koskevassa päätöksessä esittämissään arvioinnissa ja päätelmissä (joihin tässä päätöksessä viitataan), joiden mukaan mekanismi tuo valikoivaa etua kapasiteetin tarjoajille.

5.1.3 *Vaikutus jäsenvaltioiden väliseen kilpailuun ja kauppaan*

(209) Ranskan viranomaiset ovat esittäneet uudelleen komission menettelyn aloittamista koskevassa päätöksessä huomioimat väitteet, joiden mukaan kapasiteettimekanismilla ei ole vaikutusta sähkömarkkinoihin. Komissio totesi menettelyn aloittamista koskevassa päätöksessään, että mekanismi voi mahdollisesti vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan ja vääristää kilpailua, koska ranskalaiset kapasiteetin tarjoajat saisivat edun, jota niiden ulkomaiset kilpailijat eivät voi saada, sillä niillä ei ole oikeutta osallistua Ranskan markkinoiden kapasiteettiin.

(210) On merkillepantavaa, että Ranska ehdotti yhtenä korjaustoimenpiteenä nimenomaan rajat ylittävän kapasiteetin suoraa osallistumista Ranskan mekanismiin. Tämä osallistuminen rajoittuu kuitenkin vain Ranskan ja sen naapurimaiden hyödynnettävissä olevaan yhteenliittämiskapasiteettiin (toisin sanoen kapasiteettiin, johon on sovellettu pienennyskerrointa). Ei ole myöskään takeita siitä, että rajat ylittävän kapasiteetin tarjoaja saa tarjoamastaan palvelusta saman korvauksen kuin ranskalainen kapasiteetin tarjoaja, sillä Ranskan mekanismiin osallistumisesta aiheutuu niille enemmän kuluja yhteenliitäntälupien hakemisen ja ostamisen vuoksi.

(211) Näin ollen komissio vahvistaa menettelyn aloittamista koskevassa päätöksessään esittämänsä arvioinnin ja päätelmän (joihin tässä päätöksessä viitataan), joiden mukaan ranskalaisille kapasiteetin tarjoajille kapasiteetista maksettavan korvauksen muodostama etu voi mahdollisesti vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan ja vääristää kilpailua.

5.1.4 *Valtiontukea koskeva päätelmä*

(212) Edellä esitetyistä syistä komissio katsoo edelleen, että Ranskan kapasiteettimekanismi on SEUT-sopimuksen 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua valtiontukea.

5.2 **Tuen sääntöjenmukaisuus**

(213) Ranskan viranomaiset aloittivat kapasiteetin tarjoajien sertifioinnin 1. huhtikuuta 2015, minkä myötä ne ovat jakaneet aineetonta varallisuutta tuensaajille. Tämän vuoksi komissio katsoo, että Ranskan viranomaiset ovat alkaneet panna täytäntöön kyseessä olevaa, SEUT-sopimuksen 108 artiklan 3 kohdassa tarkoitettua toimenpidettä.

(214) Lisäksi Ranskan viranomaiset eivät ole keskeyttäneet kapasiteettitakeiden mahdollista kauppaa menettelyn aloittamista koskevan päätöksen johdosta.

(215) Koska komissio ei ollut vielä antanut toimenpiteestä lopullista päätöstä päivänä, jolloin Ranskan viranomaiset aloittivat mekanismin toteuttamisen, Ranska on toiminut sille SEUT-sopimuksen 108 artiklan 3 kohdan nojalla kuuluvan velvoitteen vastaisesti.

5.3 **Soveltuvuus sisämarkkinoille**

(216) Arvioidessaan, voidaanko tukitoimenpiteen katsoa soveltuvan sisämarkkinoille, komissio analysoi yleensä, varmistaako toimenpidesuunnitelma, että tuen myönteinen vaikutus yhteisen edun mukaisen tavoitteen saavuttamiseen ylittää sen mahdolliset kielteiset vaikutukset kauppaan ja kilpailuun.

(217) Toimenpiteen päätavoitteena on taata sähkön toimitusvarmuus. Komissio on tästä syystä käyttänyt toimenpiteen arvioinnin perustana valtiontuesta ympäristönsuojelulle ja energia-alalle vuosina 2014–2020 laadittujen suuntaviivojen 3.9 jaksoa, joka koskee tuotannon riittävyyttä edistävää tukea.

(218) Komission tässä päätöksessä tekemä tarkastelu rajoittuu yksinomaan seikkoihin, joista komissio esitti epäilyksiä menettelyn aloittamista koskevassa päätöksessä.

5.3.1 *Yhteisen edun mukainen tavoite ja tuen tarve*

5.3.1.1 Toimitusvarmuuden kannalta

(219) Kuten menettelyn aloittamista koskevan päätöksen johdanto-osan 149 kappaleessa kerrotaan, Ranska on selittänyt, että sähkön huippukysyntä on Ranskassa viime vuosien aikana kasvanut (vuosien 2001–2012 kuluessa 79 590 MW:sta 102 100 MW:iin), kun taas keskimääräinen sähkönkysyntä on säilynyt maassa vakaana. Tämän väitetään johtuvan suurelta osin ranskalaisen sähköjärjestelmän alttiudesta lämpötilojen vaihteluille, toisin sanoen runsaasta sähkölämmityksen käytöstä asuin- ja liikerakennuksissa.

(220) Lisäksi Ranska väittää, että tehoreservilaitosten, jotka ovat yleensä kaasuvoimaloita, kilpailukyky on heikentynyt viime vuosina eräistä syistä (ks. johdanto-osan 45 kappale). Nämä voimalaitokset ja erityisesti tehoreservilaitokset ovat kuitenkin välttämättömiä 5.3.1.1 jaksossa kuvattujen äärimmäisten kulutushuippujen kattamiseksi. Kulutushuippujen harvinaisuuden ja ennakoimattomuuden vuoksi markkinatoimijat eivät kuitenkaan ole halukkaita investoimaan tuotantokapasiteetin lisäämiseen.

(221) Näistä syistä, ja kuten johdanto-osan 105 kappaleessa esitetyt RTE:n laskelmat osoittavat, Ranskan tehovajekriteeri, joka on keskimäärin kolme tuntia vuodessa, ei mahdollisesti enää täyty kylmyysaallon aikana (Ranskassa kerran kymmenessä vuodessa).

(222) Ranska viittaa menettelyn aloittamista koskevan päätöksen johdanto-osan 154 kappaleeseen ja toteaa osoittaneensa, että RTE:n riittävyysselvitykset ovat tuoreempia ja yksityiskohtaisempia kuin ENTSO-E:n vanhat deterministiset selvitykset. RTE:n selvityksissä otetaan muun muassa huomioon eräiden voimalaitosten epävarma tilanne ja niiden mahdollinen sulkeminen (lämpövoimaloiden vähäisen osuuden skenaario, ks. Figure 3). Näistä syistä RTE:n ja ENTSO-E:n tekemien vanhojen riittävyysselvitysten välillä voi olla eroavaisuuksia.

(223) Ranska on huomioinut ENTSO-E:n vuonna 2016 julkaiseman Mid-Term Adequacy Forecast -ennusteen päätelmät; tämä ennusteen versio on ensimmäinen, joka perustuu todennäköisyyspohjaisiin menetelmiin (ks. johdanto-osan 100 kappale). Vuoden 2020 perustapauksessa tehovajeen odotusarvo on Ranskassa hiukan viranomaisten määrittämää toimitusvarmuuden tavoitetta pienempi. GRAREn kanssa tehty selvitys ei kuitenkaan tue tätä. Se perustuu suurimpaan määrään Monte Carlo -simulaatioita (2 100), ja siinä arvioidaan tehovajeen odotusarvon olevan Ranskassa 5–20 tuntia (P95). Lisäksi on huomattava, että kaikki vuotta 2020 koskevat selvitykset perustuvat seuraaviin hypoteeseihin: (i) voimalaitokset, joiden toiminta on keskeytetty, ovat täysin käytettävissä, mikä on ENTSO-E:n mukaan optimistinen hypoteesi, ja (ii) Ranskan kapasiteettimekanismi on toiminnassa vuosina 2017–2020. Tästä voidaan päätellä, että ENTSO-E:n tuoreimmat selvitykset eivät kyseenalaista Ranskan viranomaisten päätelmiä mekanismin tarpeellisuudesta, vaan jopa vahvistavat ne.

(224) RTE:n selvityksissä huomioidaan myös tuoreimmat tiedot kulutushuipuista ja sen myötä niiden vaihtoehtoisten toimenpiteiden vaikutus, joita joustokapasiteetin lisäämiseksi on toteutettu (kuten komissio pyysi menettelyn aloittamista koskevan päätöksen johdanto-osan 163 kappaleessa). Selvitykset osoittavat kuitenkin selvästi, että ilman valtion toimenpiteitä Ranskassa määritelty tehovajeen enimmäistaso uhkaa lähivuosina ylittyä.

(225) Myös valtaosa asianomaisista pitää kapasiteettimekanismin toteuttamista Ranskassa välttämättömänä (ja kiireellisenä). Osa asianomaisista on esitellyt omat rahoitussuunnitelmansa osoittaakseen, että Ranskassa on missing money -ongelmia, päinvastoin kuin Ranskan kilpailuviranomainen on vuonna 2012 arvioinut (arvioon on viitattu menettelyn aloittamista koskevan päätöksen johdanto-osan 158 kappaleessa).

(226) Analyysi, jonka RTE esitti kapasiteetin riittävyydestä vuoden 2015 ennusteessaan, oli optimistisempi kuin vuonna 2014 (eli kapasiteettimekanismin täytäntöönpanovuonna) tehty analyysi. Ranska on kuitenkin selittänyt tämän parannuksen johtuvan mekanismin perustamisen antamasta signaalista (mekanismin käyttöönoton ansiosta eräiden voimalaitosten sulkemisaikeista on luovuttu).

(227) Lisäksi, vaikka Ranska ei kiellä, että maassa on tällä hetkellä ylikapasiteettia, tämä ei kuitenkaan sulje pois sitä, että toimitusvarmuus on tulevina vuosina uhattuna, erityisesti jos suuri osa kannattamattomista voimalaitoksista suljetaan. RTE:n selvitykset vahvistavat, että Ranskassa on missing money -ongelmia, ja osoittavat, että voimalaitosten sulkemisen riski on todellinen, kuten johdanto-osan 43, 44 ja 46 kappaleessakin osoitetaan.

5.3.1.2 Komission muut väitteet

(228) Vuodenajan, viikonpäivän ja/tai vuorokaudenajan mukaan porrastettujen verkon käyttöhintojen soveltamista koskevan ehdotuksen suhteen Ranska on vahvistanut, että TURPE on jo aika- ja kausiperusteinen.

(229) Ranska on selittänyt tyydyttävällä tavalla uusiutuviin energialähteisiin sovellettavat pienennyskertoimet, joista komissio pyysi lisätietoja menettelyn aloittamista koskevan päätöksen johdanto-osan 153 kappaleessa. Ne vaikuttavat melko optimistisilta sen suhteen, miten uusiutuvat energialähteet vaikuttavat toimitusvarmuuteen, eikä niihin näin ollen enää liity riskiä käytettävissä olevan kapasiteetin aliarvioinnista. Joka tapauksessa uusiutuvien energialähteiden osalta on mahdollista valita yleisjärjestelmä, joka perustuu valvottuun, omaan ilmoitukseen perustuvaan sertifiointiin.

5.3.1.3 Päätelmä yhteisen edun mukaisesta tavoitteesta ja tuen tarpeesta

(230) Edellä esitetyistä syistä komissio katsoo, että mekanismi, joka palvelee yhteisen edun mukaista tavoitetta takaamalla sähkön toimitusvarmuuden, on Ranskassa tarpeellinen. Mekanismi ei myöskään vaikuta haitallisesti valtiontuesta ympäristönsuojelulle ja energia-alalle vuosina 2014–2020 laadituissa suuntaviivoissa asetettuun tavoitteeseen eli ympäristön kannalta haitallisten tukien asteittaiseen poistamiseen esimerkiksi helpottamalla kysynnän hallintaa (232), lisäämällä yhteenliittämiskapasiteettia (194), sisällyttämällä mekanismiin uusiutuvien energialähteiden vaikutus (230) ja suosimalla vähän hiilidioksidipäästöjä aiheuttavia tuottajia (137).

5.3.2 *Tuen tarkoituksenmukaisuus*

5.3.2.1 Joustokapasiteetin eri lajien välinen syrjintä

(231) Ranska ei kiistä eksplisiittisen ja implisiittisen kysyntäjouston erilaista kohtelua. Ranskan viranomaiset katsovat päinvastoin, että erilaiset edellytykset ovat tarpeen juuri siksi, että molemmat jouston lajit voivat osallistua mekanismiin yhdenvertaisina. Ranska on todennäköisesti löytänyt tarkoituksenmukaisen tasapainon näiden kahden kapasiteettilajin aktivointia ja käytettävyyttä koskevien velvoitteiden välille rajoittamatta kuitenkaan mahdollisuuksia osallistua kapasiteettimekanismiin.

(232) Komissio yhtyy Ranskan näkemykseen erityisesti siltä osin, että implisiittistä kysyntäjoustoa koskevan velvoitteen keston on oltava HK1-päivinä lyhempi kuin sen ajanjakson, jonka eksplisiittisen kysyntäjouston on oltava käytettävissä päivinä, sillä implisiittisestä joustosta vaadittu vastike on suurempi (aktivointi verrattuna käytettävyyteen).

(233) Komissio on yhtä mieltä siitä, että HK2-tuntien määrän pitäisi olla kohdennettu, jotta mekanismista ei suljeta pois eksplisiittistä kapasiteettia ja jotta niiden osallistumista ei rajoiteta enemmän kuin on välttämätöntä.

(234) RTE on toteuttanut laajan selvityksen määrittääkseen huippukausien HK1- ja HK2-tuntimäärän, jotta kesto perustuisi vaikutukseen, joka eri joustotavoilla voisi olla häiriöiden kattamiseen, kuten johdanto-osan 111–115 kappaleessa on selitetty. Selvityksessä kävi ilmi, että 100 tuntia vuotuista suurkulutusta voi kattaa 94 prosenttia häiriötunneista (tästä syystä HK1 sisältää 100–150 tuntia suurkulutusta) ja että 99 prosenttia häiriötunneista sisältyy 300 tuntiin suurkulutusta (tästä syystä HK2-aika kattaa 100–300 tuntia suurkulutusta ([32])).

(235) Lisäksi joidenkin kolmansien osapuolten esittämä väite, jonka mukaan eksplisiittistä joustokapasiteettia ei tarvitse aktivoida muutoin kuin kylmyysaallon aikana (toisin sanoen kerran kymmenessä vuodessa), ei ole komission mukaan perusteltu, sillä kaikki kapasiteetti aktivoidaan tosiasiallisesti vähintään kerran toimitusvuoden aikana testausta varten.

(236) Näistä syistä komissio katsoo, että Ranska on löytänyt tarkoituksenmukaisen tasapainon joustokapasiteetin tarjoajien eri velvoitteiden välille rajoittamatta kuitenkaan niiden osallistumista mekanismiin. Komissio panee merkille Ranskan ehdotuksen arvioida tulevaisuudessa HK1- ja HK2-kausien välistä suhdetta ja tarkistaa sitä tarvittaessa.

(237) Näin ollen toimenpide on kylliksi joustava ja tarjoaa riittävät ja tarkoituksenmukaiset kannustimet eri joustokapasiteetin tarjoajille, kuten valtiontuesta ympäristönsuojelulle ja energia-alalle vuosina 2014–2020 laadittujen suuntaviivojen 226 kohdassa edellytetään.

5.3.2.2 Valtioiden rajat ylittävän kapasiteetin sulkeminen mekanismin ulkopuolelle

(238) Ranskan viranomaiset ovat vastanneet rajat ylittävän kapasiteetin poissulkemista koskeviin komission epäilyksiin ehdottamalla järjestelyä, jonka ansiosta rajat ylittävän tuotanto- ja joustokapasiteetin tarjoajat voivat suoraan osallistua Ranskan mekanismiin. Ehdotus edellyttää yhteistyösopimusten tekemistä niiden maiden siirtoverkonhaltijoiden kanssa, joihin mekanismiin osallistuvat kapasiteetin tarjoajat ovat sijoittuneet. Ranskan viranomaiset ovat ehdottaneet kyseisten rajayhdysjohtojen sertifioimista niin, että ne voisivat osallistua mekanismiin suoraan, jotta tällaisen sopimuksen puuttuminen ei johtaisi uudelleen tilanteeseen, jossa rajat ylittävän kapasiteetin osallistuminen on välillistä ([33]).

(239) Ranskan ehdottama korjaustoimenpide, joka on kuvattu tämän päätöksen johdanto-osan 119–124 kappaleessa, on näin ollen valtiontuesta ympäristönsuojelulle ja energia-alalle vuosina 2014–2020 laadittujen suuntaviivojen 226 kohdan mukainen. Komissio korostaa, että johdanto-osan 125 kappaleessa ehdotettua tämän korjaustoimenpiteen täytäntöönpanosuunnitelmaa on noudatettava tarkasti ja että Ranskan on tiedotettava komissiolle korjaustoimenpiteen täytäntöönpanon eri vaiheista.

5.3.2.3 Ei merkkejä uusista investoinneista

Pitkäaikaisten sopimusten puuttuminen

(240) Komissio esitti menettelyn aloittamista koskevassa päätöksessä tätä aihetta koskevia epäilyksiä, minkä takia Ranska on ehdottanut tämän päätöksen johdanto-osan 131–138 kappaleessa kuvattua järjestelyä, joka mahdollistaa uuden kapasiteetin osallistumisen kapasiteettimekanismiin. Ehdotettu järjestely on kilpailukykyistä uutta kapasiteettia koskeva monivuotinen sopimusjärjestely.

(241) Komissio on jo todennut, että pidempiaikaiset sopimukset voisivat olla perusteltuja uusien investointien ja erityisesti markkinatulokkaiden investointien houkuttelemiseksi sekä niiden rahoituksen saamisen helpottamiseksi ([34]).

(242) Ranska selitti, että uusille investoinneille suunnatulla seitsemän vuoden sopimusajalla pyrittiin takaamaan noin 50 prosenttia uuden kapasiteetin investointikustannuksista. Siten tämä toimenpide auttaisi pienentämään näiden investointihankkeiden toimeksiantajien ja rahoittajien vaatimaa tuottoprosenttia ja helpottaisi ulkopuolisen rahoituksen saamista. On myös syytä huomata, että sopimusaika on lyhempi kuin Bretagnessa toimivalle

([32]) Tämän 100–300 tunnin jakson sisällä Ranskan viranomaiset hyväksyivät määräksi 250 tuntia johdanto-osan kappaleessa 114 esitetyistä syistä.
([33]) Ks. alaviite 24.
([34]) Komission päätös C (2014) 5083 final, tehty 23 päivänä heinäkuuta 2014, SA.35980 – GB capacity mechanism, johdanto-osan 129 ja 139 kappale.

Landivisiaun hankkeelle sovittu 20 vuoden sopimusaika ja Yhdistyneessä kuningaskunnassa toteutetun kapasiteettimekanismin 15 vuoden kesto. Kapasiteettisopimusten kestolle on vaikeaa määrittää sopivaa ja oikeudenmukaista viitearvoa mutta on huomattava, että lyhempien sopimusaikojen etuna on markkinoiden laajempi liikkuma-ala pitkällä aikavälillä ja teknologiavalintoihin sitoutumisen (lock-in effect) välttäminen.

(243) Komissio katsoo, että Ranska on löytänyt tarkoituksenmukaisen tasapainon harkittavissa olevien eri sopimusaikojen etujen ja haittojen välille ja että määritetty sopimusaika tarjoaa toisaalta riittävän turvan pitkän aikavälin investoinneille ja toisaalta estää teknologioihin sitoutumisen riskin, joka voi liittyä pidempiin sopimusaikoihin.

Sähköntoimittajien vaikeus ennustaa asiakassalkkujensa kehitystä pitkälle tulevaisuuteen

(244) Komissio ilmaisi menettelyn aloittamista koskevassa päätöksessä epäilyksensä sen suhteen, voivatko sähköntoimittajat ja erityisesti markkinatulokkaat ennakoida tarkasti ja kauas tulevaisuuteen asiakassalkkujensa kehitystä ja siten antaa markkinoille luotettavan hintasignaalin järjestelmän kapasiteettitarpeista.

(245) Nämä epäilykset, joihin monet kolmannet osapuolet ovat yhtyneet, on poistettu kolmella tasolla. Ensiksi Ranska on ehdottanut, että se velvoittaa RTE:n auttamaan vaihtoehtoisia sähköntoimittajia ennakoimaan tarkemmin niiden kapasiteettivelvoitteiden lopullista tasoa. Toiseksi järjestely mahdollistaa sertifikaattimarkkinoiden läpinäkyvyyden ja paremman likviditeetin. Kolmanneksi järjestely mahdollistaa pienten sähköntoimittajien sertifikaattisalkkujen tarkistamisen salkkujen tasapainottamiseksi sekä toimitusvuoden aikana että sen jälkeen.

(246) Korjaustoimenpiteen avulla vaihtoehtoiset sähköntoimittajat pystyvät arvioimaan kapasiteettitakeita koskevat velvoitteensa tarkemmin etukäteen. Sähköntoimittajat pystyvät siis korjaustoimenpiteen ansiosta arvioimaan kapasiteettitarpeensa paremmin, eli sen avulla parannetaan kapasiteettihinnan täsmällisyyttä ja kannustetaan sitä kautta tarvittaessa investoimaan uuteen kapasiteettiin.

Toimijoilla ei mahdollisesti tarpeeksi kannustimia tasapainottaa sähkötasetta ennen toimitusvuotta (TV)

(247) Komissio on epäillyt, ettei mekanismi mahdollisesti tarjoa toimijoille riittäviä kannustimia tasapainottaa sähkötase ennen toimitusvuotta. Ranskan viranomaiset ehdottavat sen vuoksi, että ennen toimitusvuotta toteutetut merkittävät kumulatiiviset tasapainotustoimet johtavat seuraamuksiin. Lisäksi viranomaiset ehdottavat tasepoikkeamiin sovellettavan kannustinkertoimen ”k” kaksinkertaistamista sekä (käynnissä olevaa liiketointa koskevan) tasepoikkeamaan liittyvän korvauksen penalisoinnin lisäkorotusta, jos tasepoikkeama ylittää enintään 1 GW:n kynnysarvon (ks. johdanto-osan 141 ja 143 kappale). Tämän lisäksi sovelletaan aiempaan tapaan sääntöä, jonka mukaan tasapainottaminen on maksullista toimitusvuoden alusta lähtien.

(248) Ranskan ehdottamilla korjaustoimenpiteillä on yhteinen tavoite: kannustaa mekanismiin osallistuvia toimijoita tasapainottamaan sähkötase ennen toimitusvuoden alkua ja joka tapauksessa ennen taseselvitystä. Tämä kannustaa toimijoita tekemään valtaosan tarvittavista liiketoimista ennen toimitusvuotta ja parantaa samalla (taseselvityksessä ja kuluttajien laskutuksessa käytettävän) markkinoiden viitehinnan edustavuutta. Tällä tavoin kapasiteettitakeiden kaupan antama hintasignaali on edustavampi ja luotettavampi ja mekanismilla on enemmän uskottavuutta, mikä kannustaa tarvittaessa uusiin investointeihin.

Taseselvityksessä käytettävän hinnan yläraja ei vastaa markkinoilletulon kustannuksia

(249) Komissio kritisoi taseselvityksessä käytettävän hinnan ylärajaa, joka ei sen mukaan vastaa markkinoilletulon kustannuksia, joten Ranskan viranomaiset sitoutuvat korottamaan säänneltyä hintaa asteittain (ks. johdanto-osan 146 ja 147 kappale) siten, että lopulta, toimitusvuodesta 2021 lähtien säännelty hinta vastaa markkinoilletulon kustannuksia.

(250) Korjaustoimenpide vastaa markkinoiden ja komission vaatimukseen sovittaa kapasiteettihintojen, eli säännellyn hinnan, välillinen yläraja markkinoilletulon kustannuksiin. Näin uusia investointeja voidaan tarvittaessa tehdä.

(251) Viranomaiset vakuuttivat lisäksi komissiolle, että ARENH-hinnan ja sähkön markkinahinnan välinen ero ei muodosta kapasiteettihinnoille välillistä ylärajaa (ks. johdanto-osan 149–151 kappale). Viranomaiset selittivät, että ARENH-tuotteeseen liittyvien kapasiteettitakeiden määrä on riittävän pieni kapasiteettimarkkinoiden kokonaismäärään nähden, joten ne eivät voi vaikuttaa muiden kapasiteettitakeiden hintaan. Lisäksi ARENH-tuote ei tämänhetkisen hintaeron vuoksi ole nykyisin kilpailukykyinen. Komissio panee kuitenkin merkille, että Ranskan viranomaiset aikovat tarkastella mekanismin myöhemmän arvioinnin yhteydessä mahdollisuutta hankkia velkarahoitusta ARENH-tuotteen kapasiteettiosalle, jotta tuote ei häiritse hintojen vapaata muotoutumista tapauskohtaisesti kapasiteettimarkkinoilla.

Päätelmä uusille investoinneille annettavista signaaleista

(252) Ranskan ehdottamat korjaustoimenpiteet, joilla kehitetään uusien investointien kannustimia, ovat näin ollen valtiontuesta ympäristönsuojelulle ja energia-alalle vuosina 2014–2020 laadittujen suuntaviivojen 226 kohdan mukaisia. Ranska aikoo panna täytäntöön muun muassa toimenpiteitä, joilla taataan rajat ylittävän kapasiteetin osallistuminen ja asetetaan kannustimia uusille investoinneille, mikä varmistaa mekanismin avoimuuden suurelle määrälle potentiaalisia kapasiteetin tarjoajia.

5.3.2.4 Komission muut väitteet

(253) Ranskan viranomaiset ovat selittäneet komissiota tyydyttävällä tavalla syyt, joiden vuoksi ne toteuttavat kilpailuviranomaisen esittämät mekanismin parannusehdotukset soveltuvin osin.

5.3.2.5 Päätelmä toimenpiteen tarkoituksenmukaisuudesta

(254) Edellä esitettyjen seikkojen perusteella voidaan todeta, että toimenpide vastaa tarkoituksenmukaisella tavalla yhteisen edun mukaista tavoitetta.

5.3.3 *Kannustava vaikutus*

(255) Komissio totesi jo menettelyn aloittamista koskevan päätöksensä johdanto-osan 184 kappaleessa, että mekanismilla voi olla tarvittava kannustava vaikutus. Komissio pitäytyy tässä kannassa.

5.3.4 *Oikeasuhteisuus*

5.3.4.1 Kulutuksen yliarvioiminen

(256) Komissio toi menettelyn aloittamista koskevassa päätöksessä esiin sen riskin, että sähköntoimittajat saattavat yliarvioida kulutuksen erityisesti, jos sähköntoimittajien yksilölliset kapasiteettivelvoitteet eivät ole riittävän selkeitä.

(257) Komission johdanto-osan 245–247 kappaleessa esittämien huomautusten perusteella Ranskan viranomaiset ovat laatineet toimenpiteitä, joilla sähköntoimittajia voidaan auttaa kapasiteettivelvoitteidensa laskemisessa.

(258) Korjaustoimenpiteellä poistetaan menettelyn aloittamista koskevassa päätöksessä esitetyt komission huolenaiheet.

5.3.4.2 Läpinäkyvyyden puute kapasiteettihinnan määrittämisessä

(259) Kapasiteettimekanismin alkuperäisessä versiossa eri toimijoilla oli hyvin suppeat mahdollisuudet saada tietoja kahdenkeskisestä kaupankäynnistä, sillä ne olivat riippuvaisia CRE:n säännöllisesti julkaisemista kapasiteettitakeiden myyntimääriä ja kauppojen keskimääräisiä hintoja koskevista tiedoista. Väärinkäytösten välttämiseksi ja läpinäkyvyyden varmistamiseksi viranomaiset olivat lisäksi velvoittaneet vertikaalisesti integroituneet toimijat pitämään kapasiteettitakeiden rekisterissä erillisiä tilejä (eri tili kapasiteetin tarjoajille ja eri tili sähköntoimittajille).

(260) Komissio epäili, että mekanismin puitteissa tehdyt kauppasopimukset eivät olisi riittävän läpinäkyviä, joten Ranska ehdottaa korjaustoimenpiteitä parantaakseen kaikkien toimijoiden mahdollisuutta saada tietoa kaikista kaupoista. Ensiksi viranomaiset ehdottavat, että kaikille toimijoille myönnettäisiin pääsy kahdenkeskistä kaupankäyntiä koskevaan rekisteriin, jonka tiedoista on tehty anonyymejä; tämä varmistaisi määrien ja hintojen näkyvyyden ja mahdollistaisi samalla toimijoiden pysymisen nimettöminä (ks. johdanto-osan 163 kappale). Toiseksi viranomaiset ehdottavat säänneltyjen huutokauppojen lisäämistä siten, että ensimmäistä toimitusvuotta edeltävien neljän vuoden aikana huutokauppoja järjestettäisiin 15 kertaa ja että joidenkin kapasiteetin tarjoajien (sertifiointialueen tasevastaavat, joilla kapasiteetti yli 3 GW) olisi pakko tarjota sertifikaattinsa markkinoille tietyn aikataulun mukaisesti (ks. johdanto-osan 164 ja 165 kappale).

(261) Ranskan viranomaisten ehdottama lähestymistapa tuo sähköntoimittajille jonkin verran joustavuutta mahdollistamalla kahdenkeskisen kaupankäynnin ja varmistaa samalla näiden kauppojen tietynasteisen läpinäkyvyyden.

(262) Mahdollisuus käyttää vapaasti anonyymiä kaupankäynnin rekisteriä takaa kahdenkeskisen kaupankäynnin läpinäkyvyyden ja estää tietotasossa olevien erojen muodostumisen pääasiallisesti myyjänä toimivan määräävässä asemassa olevan toiminnanharjoittajan ja sen kilpailijoiden välille. Sen ansiosta toimijat voivat myös ottaa huomioon kahdenkeskisillä markkinoilla maksetut hinnat, kun ne laativat tarjouksia spot-markkinoilla, mikä lisää näiden kahden markkinan yhtenäisyyttä. Tätä kautta lähestymistapa parantaa myös markkinoiden valvontaa tuomalla välittömästi esiin toiminnanharjoittajan yritykset manipuloida hintoja, jos toiminnanharjoittaja käyttäytyy säännellyillä markkinoilla ja kahdenkeskisillä markkinoilla selvästi eri tavoin.

(263) Säänneltyjen huutokauppojen lisääminen taannee myös huutokauppojen riittävän markkinalikviditeetin, millä parannetaan samalla markkinoiden viitehinnan edustavuutta (kapasiteettihinta, jota useimmat sähköntoimittajat käyttävät myynnissään ja jota käytetään myös taseselvitysmekanismin viitearvona).

(264) Tämän korjaustoimenpiteen avulla voidaan näin ollen välttää se riski, että suurimmat kapasiteetin tarjoajat pidättävät kapasiteettitakeita itsellään taloudellisista syistä. Lisäksi korjaustoimenpiteellä lisätään markkinoiden läpinäkyvyyttä ja säänneltyjen markkinoiden likviditeettiä sekä tehostetaan markkinoiden valvontaa.

(265) Asettamalla toimitusvuosia TV − 3, TV − 2 ja TV − 1 koskeva kaksinkertainen rajoitus vastataan riskiin, että integroituneet toimijat voisivat manipuloida markkinoita. Integroituneet toimijat voisivat nimittäin keinotekoisesti vähentää myymättömien sertifikaattiensa määrää tekemällä sisäisiä siirtoja. Ranskan viranomaiset varmistavat sertifioidun kapasiteetin tasoa koskevan rajoituksen avulla, että integroituneet toimijat joutuvat takaamaan säännellyille spot-markkinoille jonkinasteisen likviditeetin, vaikka ne tekisivät myös sisäisiä siirtoja.

(266) Sertifioitua kapasiteettia koskevalla 25 prosentin rajoituksella varmistetaan, että integroituneet toimijat – ja erityisesti määräävässä asemassa oleva toimija – tarjoavat kaikki sertifikaattinsa tai osan niistä säännellyille spot-markkinoille eivätkä voi kiertää tätä vaatimusta käyttämällä sisäisiä siirtoja. Tämä korjaustoimenpide on läheistä sukua markkinatakausratkaisulle.

(267) Kun vaatimukseen tarjota tiettyjä määriä kapasiteettitakeita säännellyissä huutokaupoissa sovelletaan kynnysarvoa (GW), varmistetaan, että suurimmat toiminnanharjoittajat ja erityisesti vakiintunut toiminnanharjoittaja ottavat mekanismissa markkinatakaajan roolin. Näin huutokauppojen markkinalikviditeetti on aina varma.

(268) Ranskan viranomaiset ovat varmistaneet markkinalikviditeetin ja vastanneet siten väitteeseen, jonka komissio esitti menettelyn aloittamista koskevan päätöksen johdanto-osan 200 kappaleessa.

(269) Laajemmin tarkasteltuna Ranskan viranomaiset ovat näillä korjaustoimenpiteillä vastanneet menettelyn aloittamista koskevassa päätöksessään esitettyihin komission epäilyksiin, jotka koskivat hintojen määrittelymekanismin läpinäkyvyyttä.

5.3.4.3 Joidenkin kapasiteetin tarjoajalajien sulkeminen mekanismin ulkopuolelle

(270) Komissio katsoi menettelyn aloittamista koskevassa päätöksessään, että oli olemassa riski joidenkin toimijoiden sulkemisesta mekanismin ulkopuolelle. Tällaisia ovat muun muassa jotkin joustokapasiteetin tarjoajat niiden välisen mahdollisen syrjinnän vuoksi sekä ulkomaisen tai uuden tuotantokapasiteetin tarjoajat. Komission mukaan tämä seikka heikentää kilpailupainetta ja voi johtaa mekanismiin osallistuvien toimijoiden saamiin liiallisiin korvauksiin.

(271) Ranskan viranomaiset ovat sitoutuneet toteuttamaan riittävät toimenpiteet edellä mainittujen eri toimijoiden tosiasiallisen mekanismiin osallistumisen varmistamiseksi, kuten 5.3.2.1, 5.3.2.2 ja 5.3.2.3 jaksossa on selitetty. Tämä takaa mekanismin sisäisen kilpailun ja johtaa todennäköisesti kapasiteettihintaan, joka estää liiallisten korvausten riskin.

(272) Ehdotettujen rajat ylittävän kapasiteetin osallistumista ja uuden kapasiteetin monivuotista sopimusjärjestelmää koskevien järjestelyjen on oltava oikeasuhteisia, jotta ne olisivat valtiontuesta ympäristönsuojelulle ja energia-alalle vuosina 2014–2020 laadittujen suuntaviivojen mukaisia.

(273) Rajat ylittävän kapasiteetin osallistumista koskeva järjestely on kuvattu tämän päätöksen johdanto-osan 119–124 kappaleessa. Yhteenliitäntäluvat saatuaan ulkomainen kapasiteetti osallistuu suoraan Ranskan kapasiteettitakeiden markkinoille siten, että ulkomaisten kapasiteettitakeiden myyntiä koskevat samat säännöt – sikäli kuin markkinoiden ei katsota johtavan liiallisiin korvauksiin. Ulkomaisen kapasiteetin osallistumisen mahdollistavan järjestelyn puitteissa korvausta voidaan maksaa myös yhteenliittämiskapasiteetille yhteenliitäntälupien myynnin ansiosta. Koska voidaan olettaa, että erityisesti huutokaupattavien lupien todennäköisesti suuren määrän vuoksi huutokaupoissa on runsaasti osallistujia (niihin voivat osallistua yhteenliitetyn naapurijäsenvaltion kaikki joustokapasiteetin ja sähköntuotantokapasiteetin tarjoajat), voidaan katsoa, että huutokaupat eivät johda liiallisen korvauksen maksamiseen. Järjestely on näin ollen oikeasuhteinen.

(274) Ranskan viranomaisten ehdottama järjestely, jolla mahdollistetaan uuden kapasiteetin osallistuminen Ranskan kapasiteettimarkkinoille, on kuvattu tämän päätöksen johdanto-osan 131–138 kappaleessa. Komissio katsoo järjestelyn oikeasuhteisuudesta, että järjestely ei mahdollista uuden kapasiteetin liiallisia korvauksia. Uuden kapasiteetin tarjousten on joka tapauksessa oltava alempia kuin alkuperäinen viitehinta, joka puolestaan vastaa erilaisten kilpailuprosessien seurauksena muodostuvaa keskihintaa (keskihinta ehdotetaan laskettavaksi painotettuna hintana, joka koskee toimitusvuonna TV K 4 järjestettyyn huutokauppaan perustuvaa kapasiteettia ja myös käynnissä olevia toimitusvuosien TV – 2 ja TV – 1 osalta järjestettyjä huutokauppoja). Uuden kapasiteetin sähköntoimittajat eivät tiedä alkuperäistä viitehintaa tarjouksia tehdessään, minkä pitäisi varmistaa, että tarjoukset ovat niin alhaisia kuin mahdollista ollakseen kilpailukykyisiä. Koska osallistujat eivät tiedä tarjouksia tehdessään, onko uudesta kapasiteetista tehty muita tarjouksia, uutta kapasiteettia koskevat määrälliset rajoitukset kannustavat tarjouksentekijöitä tarjoamaan investoinneistaan mahdollisimman alhaista hintaa. Näistä syistä komissio katsoo, että uuteen kapasiteettiin ei todennäköisesti liity liiallisten korvausten riskiä ja tämä järjestely on näin ollen oikeasuhteinen.

5.3.4.4 EDF:n markkinavoima

(275) Kuten johdanto-osan 64 kappaleen 4 kohdassa on selitetty, komission epäilys siitä, että EDF voisi helposti manipuloida kapasiteettihintoja oman etunsa mukaisesti, perustuu kolmeen mekanismia koskevaan riskiin (joista osan voi toteuttaa mikä tahansa toimija):

(1) kapasiteetin itsellään pidättämisen riski

(2) kapasiteettitakeiden itsellään pidättämisen riski ja

(3) hintapainostuksen riski.

Riski kapasiteetin pidättämisestä itsellään

(276) Ranska on ehdottanut mekanismiin kolmenlaisia muutoksia kapasiteetin itsellään pidättämisen riskin välttämiseksi mahdollisimman hyvin:

(1) Kapasiteetin tarjoajat pakotetaan sertifioimaan käytettävissä olevan kapasiteettinsa historiallisten viitearvojen muodostamaan ”tunneliin”.

(2) Kapasiteetti on tasapainotettava säännöissä määritellyn, lyhyen ajanjakson kuluessa merkittävien tapahtumien yhteydessä. Tällaisia ovat esimerkiksi toiminnan keskeyttäminen, laitoksen lopullinen sulkeminen tai vioittuminen, joka heikentää kapasiteetin käytettävyyttä pitkäksi aikaa. Lisäksi kumulatiivisesta tasapainottamisesta tehdään maksullista, jos määrätty kynnysarvo (enintään 1 GW) ylittyy ennen toimitusvuotta.

(3) Taseselvitysmekanismia muutetaan siten, että kannustinkerroin ”k” kaksinkertaistetaan ja sitä korotetaan edelleen, mikäli negatiivinen tasepoikkeama ylittää enintään 1 GW:n kynnysarvon; mikäli positiivinen tasepoikkeama ylittää enintään 1 GW:n kynnysarvon, korvausta pienennetään, jotta sillä ei saada voittoa. Lisäksi säänneltyä hintaa korotetaan asteittain vuoden 2017 hinnasta siten, että vuosina 2018 ja 2019 hintaa nostetaan 20 000 eurosta/MW 40 000 euroon/MW ja vuonna 2020 60 000 euroon/MW. Tämän jälkeen säänneltyä hintaa tarkistetaan vuosittain siten, että se lopulta vastaa markkinoilletulon kustannuksia.

(277) Ensimmäisellä korjaustoimenpiteellä taataan, että paljon kapasiteettia omaavat kapasiteetin tarjoajat eivät voi manipuloida markkinoita ”sertifiointitunnelissa”. Lisäksi valvontaviranomaiset voivat korjaustoimenpiteen ansiosta havaita epäilyttävät toimintatavat helpommin kuin nykyisessä järjestelmässä.

(278) Toinen korjaustoimenpide vahvistanee markkinatoimijoille asetettuja kannustimia, jotta niiden laitoksen käytettävyyden tasosta voidaan antaa ”sertifiointitunnelin” puitteissa paras arvio. Ranskan viranomaiset ehdottavat, että toimenpiteestä, jolla ennen toimitusvuotta tehtävistä merkittävistä tasapainotuksista tehdään maksullisia, tehtäisiin epäsymmetrinen siten, että tasapainotuksen maksullisuutta sovellettaisiin vain sellaisten toimijoiden sertifiointitason muutoksiin, joilla tasapainotus koskee volyymiltaan suurta kapasiteettimäärää. Viranomaiset perustelevat tätä sillä, että toimenpiteen soveltaminen kaikkiin toimijoihin voisi vääristää kilpailua, koska toimenpide olisi tosiasiallisesti paljon rajoittavampi toimijoille, joilla on vain pieni määrä kapasiteettia, verrattuna määräävässä asemassa olevaan toimijaan, joka voisi hyödyntää poikkeamia. Tällaisen kynnysarvon sisällyttäminen mekanismiin (tasoa ei ole määritelty, mutta se olisi enintään 1 GW) mahdollistaisi siis, että (i) useimmat toimijat hyötyisivät edelleen nykyisen järjestelyn joustavuudesta mutta samalla (ii) poistettaisiin suuren kapasiteetin omaavilta toimijoilta mahdollisuus manipuloida markkinoita tekemällä useita ”pieniä” tasapainotuksia.

(279) Kolmannella korjaustoimenpiteellä vahvistetaan kaikille markkinatoimijoille suunnattuja kannustimia, joilla niitä kannustetaan myymään sertifikaattejaan kapasiteettimarkkinoilla ja edistämään kapasiteetin arvoa tosiasiallisesti vastaavan markkinoiden viitehinnan muodostumista sekä varmistetaan, etteivät toimijat voi hankkia riskitöntä tuottoa toisaalta käyttämällä markkinoita ja toisaalta hyödyntämällä taseselvitykseen liittyviä korvauksia (sourcing).

(280) Komissio katsoo, että nämä korjaustoimenpiteet vähentävät kapasiteetin itsellään pidättämisen riskiä mahdollisimman paljon, vaikka eivät poistakaan sitä kokonaan. On selvää, että mekanismiin sisältyviä kannustimia täydennetään Ranskan sääntelyviranomaisten markkinavalvonnalla.

Riski takeiden pidättämisestä itsellään

(281) Takeiden itsellään pidättämisen riskin välttämiseksi Ranskan viranomaiset ovat sitoutuneet lisäämään ennen toimitusvuotta järjestettävien huutokauppojen määrää ja velvoittamaan kapasiteetin tarjoajat tarjoamaan tiettyjä määriä takeita kunkin huutokaupan aikana.

(282) Nämä korjaustoimenpiteet täydentävät jo toteutettuja korjaustoimenpiteitä, kuten sähköntoimittajien mahdollisuutta saada kapasiteettitakeita hankkimalla ARENH-tuote. Viranomaiset ovat tässä yhteydessä ehdottaneet tutkivansa markkinoiden toimintaa koskevan myöhemmän arvioinnin yhteydessä, onko ARENH-tuotteen kapasiteettiosalle mahdollista hakea velkarahoitusta, jotta tuote ei häiritse hintojen vapaata muotoutumista kapasiteettimarkkinoilla. Tämä korjaustoimenpide vastaa osittain joidenkin asianomaisten ARENH-tuotteen tarkistamista koskevia ehdotuksia, jotka on esitetty tämän päätöksen johdanto-osan 182 kappaleen 2 alakohdassa.

(283) Ranskan viranomaisten esittämät korjaustoimenpiteet kokonaisuutena rajoittanevat mahdollisimman paljon suurten kapasiteetin tarjoajien ja erityisesti vakiintuneen toimijan mahdollisuuksia pidättää kapasiteettitakeita itsellään ja samalla siitä saatavaa etua. Lisäksi taehuutokauppojen markkinalikviditeetti olisi taattu.

(284) Komissio katsoo näin ollen, että nämä korjaustoimenpiteitä koskevat sitoumukset muodostavat kokonaisuuden, joka on oikeasuhteinen suhteessa komission menettelyn aloittamista koskevassa päätöksessä esiintuomiin likviditeetin haasteisiin.

Määräävässä asemassa olevan vakiintuneen toiminnanharjoittajan hintapainostusriski

(285) Komissio toi menettelyn aloittamista koskevan päätöksen johdanto-osan 194 kappaleessa esiin vakiintuneen toimijan tuotanto- ja myyntitoimintojen välisen ristiintukemisen riskin. Toisin sanoen kapasiteettitakeita voitaisiin myydä kilpailijoille tuotannon ja myynnin välistä sisäistä siirtohintaa korkeampaan hintaan, minkä seurauksena kilpailijat suljetaan pois sähköntoimitusmarkkinoilta.

(286) Jotta tällaiset käytännöt voitaisiin havaita helpommin ja niihin voitaisiin puuttua, viranomaiset korjaavat toisaalta voimassa olevaan lainsäädäntöön sisältyvän puutteen, joka mahdollistaa takeiden maksuttoman siirtämisen. Tämän lainsäädäntömuutoksen jälkeen sähköntoimittajat eivät voi enää siirtää kapasiteettitakeita maksutta myyntitoimialalleen. Lainsäädännössä on säädettävä, että integroituneen tarjoajan sisäiset siirrot on tehtävä

säänneltyjen markkinoiden kaupankäyntikierrosten hintoja vastaavaan hintaan. Tätä tarkoitusta varten integroituneet tarjoajat voivat ilmoittaa hinnan, joka on sidottu säänneltyjen markkinoiden kaupankäyntikierrosten hintaan, jos kaupankäyntikierrokseen tai -kierroksiin perustuva hinta ei ole tiedossa päivänä, jolloin sisäinen siirto tehdään. Integroitunut tarjoaja voi esimerkiksi ilmoittaa, että sisäinen siirto vastaa markkinoiden viitehintaa, ennen kuin energia-alan sääntelykomitea määrittää virallisesti sen tarkan arvon.

(287) Toisaalta markkinatoimijoilla on käytössään koko kapasiteettitakeiden kaupankäyntiä koskeva rekisteri. Näin markkinat voivat valvoa kahdenkeskisiä kauppoja, koska kaupat ovat julkisia (vaikkakin anonyymejä). Tällä toimenpiteellä taataan kahdenkeskisten markkinoiden läpinäkyvyys, kuten johdanto-osan 263 kappaleessa on selitetty.

(288) Ranskan viranomaiset ovat näin ollen vastanneet komission väitteisiin, jotka koskevat vakiintuneen toiminnanharjoittajan hintapainostuksen riskiä.

5.3.4.5 Päätelmä toimenpiteen oikeasuhteisuudesta

(289) Ottaen huomioon Ranskan ehdottamat korjaustoimenpiteet komissio katsoo, että tarkistettu mekanismi on oikeasuhteinen tavoitteeseensa nähden.

5.3.5 *Kilpailuun ja kauppaan kohdistuvien kielteisten vaikutusten välttäminen*

5.3.5.1 Uuden tuotantokapasiteetin osallistumisen esteet

(290) Komissio toi menettelyn aloittamista koskevassa päätöksessä esiin ongelmia, jotka koskevat uuden tuotantokapasiteetin osallistumista mekanismiin. Ranskan viranomaiset ovat ongelmien korjaamiseksi sitoutuneet tekemään mekanismiin seuraavat muutokset:

(1) Toteutetaan uutta tuotantokapasiteettia koskeva monivuotinen CFD-hinnanerosopimusten järjestelmä, jota kuvataan johdanto-osan 131–138 kappaleessa.

(2) Säänneltyä hintaa korotetaan johdanto-osan 146K148 kappaleessa kuvatulla tavalla ajan mittaan asteittain siten, että se lopulta vastaa markkinoilletulon kustannuksia.

(291) Näillä korjaustoimenpiteillä poistetaan uuden kapasiteetin osallistumisen esteet.

5.3.5.2 Implisiittisen ja eksplisiittisen joustokapasiteetin välinen syrjintä

(292) Komissio katsoo, että Ranska on löytänyt tarkoituksenmukaisen tasapainon joustokapasiteetin tarjoajien eri velvoitteiden välille rajoittamatta kuitenkaan niiden osallistumista mekanismiin, kuten johdanto-osan 237 kappaleessa on selitetty. Vaikka näiden kahden jouston lajin osallistuminen mekanismiin ei tapahdu yhdenvertaisin edellytyksin, komissio katsoo, että erottelu on välttämätöntä, jotta molemmat joustokapasiteetin lajit voivat osallistua mekanismiin parhaalla mahdollisella tavalla.

5.3.5.3 Ulkomaisen kapasiteetin suora osallistuminen

(293) Ranskan viranomaiset ehdottivat vastauksena komission ja kolmansien osapuolten esiintuomiin ongelmiin hybridimallia, jossa myönnetyt yhteenliitäntäluvat mahdollistaisivat ulkomaisen tuotantokapasiteetin osallistumisen mekanismiin, kuten johdanto-osan 119–125 kappaleessa todetaan.

(294) Ranskan viranomaiset ovat ehdottaneet tarkoituksenmukaista korjaustoimenpidettä, joka mahdollistaa rajat ylittävän kapasiteetin suoran osallistumisen mekanismiin, kuten johdanto-osan 239 kappaleessa on selitetty. Tämä ongelma on nyt siis järjestyksessä.

(295) Ratkaisu, jonka Ranska on valinnut rajat ylittävän kapasiteetin suoran osallistumisen mahdollistamiseksi, sallii myös rajayhdysjohtojen korvaamisen, jos niitä ei ole riittävästi. Valitulla ratkaisulla puututaan siis yksilöityjen markkinoiden välisen kytkennän vaarantumisen riskiin, jonka komissio toi esiin menettelyn aloittamista koskevan päätöksen johdanto-osan 206 kappaleessa ([35]).

5.3.5.4 Erot vakiintuneen toiminnanharjoittajan ja sen nykyisten ja potentiaalisten kilpailijoiden tiedoissa

(296) Komissio on todennut, että vaihtoehtoisten sähköntoimittajien ja erityisesti markkinatulokkaiden voi olla vaikea arvioida yksilöllisiä kapasiteettivelvoitteitaan, kuten johdanto-osan 245–247 kappaleessa ja 5.3.4.1 jaksossa on selitetty. Ranskan viranomaiset ovat edellä mainituissa johdanto-osan kappaleissa esitettyjen komission huomautusten perusteella laatineet tarkoituksenmukaisia toimenpiteitä, joilla sähköntoimittajia voidaan auttaa kapasiteettivelvoitteidensa laskemisessa.

(297) Lisäksi eri toimijoilla oli kapasiteettimekanismin alkuperäisessä versiossa hyvin suppea mahdollisuus saada tietoja kahdenkeskisestä kaupankäynnistä, minkä vuoksi niillä ei ollut kattavaa käsitystä kapasiteettihinnasta. Ranska on ehdottanut korjaustoimenpiteitä parantaakseen kaikkien toimijoiden mahdollisuuksia saada tietoja kaikista kaupoista, kuten 5.3.4.2 jaksossa on kuvattu. Korjaustoimenpiteisiin sisältyy pääsyn myöntäminen kaikille toimijoille kahdenkeskistä kaupankäyntiä koskevaan rekisteriin, jonka tiedoista on tehty anonyymejä, sekä säänneltyjen huutokauppojen lisääminen.

(298) Nämä korjaustoimenpiteet takaavat yhdessä, että muut toimijat kuin vakiintunut toiminnanharjoittaja saavat paremman kuvan toisaalta kapasiteettia koskevista velvoitteistaan ja toisaalta kauppojen määristä ja hinnoista. Vakiintuneesta toiminnanharjoittajasta tulee mekanismin suurin toimija sekä kapasiteetin tarjoajien että sähköntoimittajien joukossa. Näillä toimenpiteillä parannetaan merkittävästi mekanismin läpinäkyvyyttä ja tasapainotetaan tilannetta tietojen tasossa, jossa etu on ollut markkinoiden suurimmalla toimijalla.

5.3.5.5 Vähän hiilidioksidipäästöjä aiheuttavien tuottajien suosiminen

(299) Komissio panee merkille, että Ranskan viranomaiset suunnittelevat ottavansa käyttöön uutta kapasiteettia koskevia ympäristökriteerejä, jotka johtavat etusijan antamiseen hiilipäästöiltään pienille sähköntuottajille (ks. johdanto-osan 137 kappale).

(300) Nämä järjestelyt noudattavat valtiontuesta ympäristönsuojelulle ja energia-alalle vuosina 2014–2020 laadittuja suuntaviivoja ([36]), joissa korostetaan, että tällaisten toimenpiteiden on suosittava vähän hiilidioksidipäästöjä aiheuttavia tuottajia, jos tekniset ja taloudelliset muuttujat ovat samat.

5.3.5.6 Päätelmä unionin sisäisen kilpailun ja kaupan mahdollisesta vääristymisestä

(301) Edellä esitetyistä syistä komissio katsoo, että mekanismi ei enää vääristä aiheettomasti unionin sisäistä kilpailua ja/tai kauppaa.

5.3.5.7 Ajallinen rajaus

(302) Koska Ranskan mekanismi on ensimmäinen komission valtiontuesta ympäristönsuojelulle ja energia-alalle vuosina 2014–2020 laadittujen suuntaviivojen nojalla hyväksymä hajautettu kapasiteettimekanismi ja koska mekanismin tarpeellisuus on tiukasti sidoksissa energiamarkkinoiden kehitykseen, ottaen huomioon, että energiamarkkinat ovat vasta kehittymässä markkinoiden vapauttamisen seurauksena, komissio katsoo, että mekanismille voidaan antaa vain ajallisesti rajattu hyväksyntä. Komissio katsoo, että 10 vuoden kesto on kohtuullinen ja aiempien päätösten mukainen ([37]).

6. **PÄÄTELMÄT**

(303) Komissio toteaa, että Ranskan tasavalta on toteuttanut Ranskassa kapasiteettimarkkinat sääntöjenvastaisesti ja rikkonut siten SEUT-sopimuksen 108 artiklan 3 kohtaa. Ottaen huomioon Ranskan ehdottamat, edellä kuvatut korjaustoimenpiteet toimenpide on kuitenkin valtiontuesta ympäristönsuojelulle ja energia-alalle vuosina 2014–2020 laadittujen suuntaviivojen mukainen,

([35]) Mekanismin muokkaaminen unionin sääntelyn mukaiseksi, ks. valtiontuesta ympäristönsuojelulle ja energia-alalle vuosina 2014–2020 laadittujen suuntaviivojen 97 kohta.
([36]) Ks. valtiontuesta ympäristönsuojelulle ja energia-alalle vuosina 2014–2020 laadittujen suuntaviivojen 233 kohta.
([37]) Ks. esimerkiksi komissin päätös C (2014) 5083 final, tehty 23 päivänä heinäkuuta 2014, SA.35980 – GB capacity mechanism, johdanto-osan 162 kappale.

ON HYVÄKSYNYT TÄMÄN PÄÄTÖKSEN:

1 artikla

Ranskan tasavallan toteuttamat kapasiteettimarkkinat ovat SEUT-sopimuksen 107 artiklan 3 kohdan c alakohdassa tarkoitettua sisämarkkinoille soveltuvaa valtiontukea.

2 artikla

Komissio hyväksyy kapasiteettimarkkinoiden välityksellä toteutetun tukijärjestelmän enintään kymmenen vuoden ajaksi. Tämän ajanjakson jälkeen toimenpiteestä on tehtävä uudelleen ilmoitus, jos sen käyttöä jatketaan.

3 artikla

Tämä päätös on osoitettu Ranskan tasavallalle.

Tehty Brysselissä 8 päivänä marraskuuta 2016.

Komission puolesta
Margrethe VESTAGER
Komission jäsen